

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин

Бочарова Ю.Г., Воробйова Ю.М., Кошель В.О.

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ
ДИСЦИПЛІНИ
«ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ЕКОНОМІКИ ТА МІЖНАРОДНИЙ
ІННОВАЦІЙНИЙ ПРОЦЕС»**

Ступінь: бакалавр

Кривий Ріг
2021

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин

Бочарова Ю.Г., Воробйова Ю.М., Кошель В.О.

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ
ДИСЦИПЛІНИ
«ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ЕКОНОМІКИ ТА МІЖНАРОДНИЙ
ІННОВАЦІЙНИЙ ПРОЦЕС»**

Ступінь: бакалавр

Затверджено на засіданні
кафедри економіки та міжнародних
економічних відносин
Протокол №
від “__” _____ 2021 р.

Схвалено навчально-методичною радою
ДонНУЕТ
Протокол №
від “__” _____ 2021 р.

Кривий Ріг
2021

УДК 339.972

Бочарова, Ю.Г.

Глобалізація економіки та міжнародний інноваційний процес» (інноваційне підприємництво та управління стартап проектами) [Текст] : метод. рек. до вивч. дисц. / Бочарова Ю.Г., Воробйова Ю.М., Кошель В.О., Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. економіки та міжнародних економічних відносин. Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2021. 68 с.

Методичні рекомендації призначені для здобувачів вищої освіти і включають інформацію щодо змісту модулів та тем дисципліни, планів семінарських занять, завдань з організації самостійної роботи та розподілу балів за видами робіт, що виконуються здобувачами протягом вивчення дисципліни.

УДК 339.972

© Бочарова Ю.Г., Воробйова Ю.М., Кошель В.О., 2021

© Донецький національний університет економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського, 2021

ЗМІСТ

ВСТУП	5
ЧАСТИНА 1. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	6
ЧАСТИНА 2. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПІДГОТОВКИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ	17
Змістовий модуль 1	18
Змістовий модуль 2 ¹	25
ЧАСТИНА 3. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ	32
Змістовий модуль 1	33
Змістовий модуль 2 ²	41
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	62
Додатки	64

^{1, 1} Використано матеріали Громадська організація “Платформа інноваційного партнерства” (УЕР™)

ВСТУП

Глобалізація суттєво змінила та продовжує змінювати контекст розвитку суб'єктів мікро-, мезо- та макрорівнів і, як наслідок, їх стратегії та моделі розвитку.

Зміна контексту розвитку та практики функціонування суб'єктів мікро-, мезо- та макрорівнів логічно обумовили зміни наукової парадигми розвитку. Ігнорування та нерозуміння цих змін призводить до економічних втрат, тому для здобувачів вищої освіти економічних спеціальностей ДонНУЕТ передбачено можливість вивчення дисципліни «Глобалізація економіки та міжнародний інноваційний процес».

Мета вивчення дисципліни полягає у формуванні у здобувачів вищої освіти сучасного наукового світогляду та системи спеціальних знань у сфері глобалізації економіки та міжнародного інноваційного процесу, управління стартап-проектами.

Завдання дисципліни полягає в теоретичній і практичній підготовці здобувачів ВО у сфері глобалізації економіки та міжнародного інноваційного процесу, управління стартап-проектами; формуванні вмінь та навичок: ідентифікації трендів, факторів та особливостей глобалізації економіки та міжнародного інноваційного процесу, розвитку національних інноваційних систем, інноваційних інфраструктур та стартап-екосистем; застосування організаційних та методичних рекомендацій щодо розробки стратегії розвитку країни в умовах глобалізації та глобальної інноваційної конкуренції, розвитку стартапу; аналізу, оцінки та прогнозування ефективності стратегії розвитку країн в умовах глобалізації та глобальної інноваційної конкуренції, успішності стартап-проекту; визначення особливостей розвитку країн, стартап-екосистем в умовах глобалізації та глобальної інноваційної конкуренції; презентації та валідації ідей стартапів.

Дисципліна «Глобалізація економіки та міжнародний інноваційний процес» (інноваційне підприємництво та управління стартап проектами) – гібридна дисципліна, яка поєднує аудиторну (28 години лекцій та 28 години практичних занять) та позааудиторну активності (Moodle).

ЧАСТИНА 1.
ЗАГАЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

1. Опис дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни денна/заочна форма навчання
Обов'язкова (для студентів спеціальності 292 "Міжнародні економічні відносини") / вибіркова дисципліна	Обов'язкова
Семестр (осінній / весняний)	осінній
Кількість кредитів	5
Загальна кількість годин	150
Кількість модулів	1
Лекції, годин	28 / 8
Практичні / семінарські організаційних та методичних рекомендацій щодо, годин	28 / 8
Лабораторні, годин	-
Самостійна робота, годин	94/ 134
Тижневих годин для денної форми навчання:	
аудиторних	4
самостійної роботи студента	6,71
Вид контролю	екзамен

2. Програма дисципліни

Мета вивчення дисципліни полягає у формуванні у здобувачів вищої освіти сучасного наукового світогляду та системи спеціальних знань у сфері глобалізації економіки та міжнародного інноваційного процесу, управління стартап-проектами.

Завдання дисципліни полягає в теоретичній і практичній підготовці здобувачів ВО у сфері глобалізації економіки та міжнародного інноваційного процесу, управління стартап-проектами; **формуванні вмінь та навичок: ідентифікації** трендів, факторів та особливостей глобалізації економіки та міжнародного інноваційного процесу, розвитку національних інноваційних систем, інноваційних інфраструктур та стартап-екосистем; **застосування** організаційних та методичних рекомендацій щодо розробки стратегії розвитку країни в умовах глобалізації та глобальної інноваційної конкуренції, розвитку стартапу; **аналізу, оцінки та прогнозування** ефективності стратегії розвитку країн в умовах глобалізації та глобальної інноваційної конкуренції, успішності стартап-проекту; **визначення особливостей розвитку** країн, стартап-екосистем в умовах глобалізації та глобальної інноваційної конкуренції; **презентації та валідації ідей стартапів.**

Предмет: теоретичні, методичні та практичні аспекти глобалізації економіки, міжнародного інноваційного процесу, розвитку інноваційного підприємництва та управління стартап-проектами.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

Тема 1. Глобалізація світової економіки.

Тема 2. Інноваційна конкуренція та міжнародний інноваційний процес.

Тема 3. Державна інноваційна політика та стратегії розвитку країн в умовах глобалізації та глобальної інноваційної конкуренції.

Тема 4. Національна інноваційна система та інноваційна інфраструктура країни.

Тема 5. Стартап екосистема.

Тема 6. Основні принципи формування команди, ролі в команді стартапу, динаміка команди.

Тема 7. Дизайн мислення, визначення проблеми потенційних клієнтів і користувачів, емпатія.

Тема 8. Дизайн мислення, пошук і вибір ідеї.

Тема 9. Канва бізнес моделі.

Тема 10. Попереднє дослідження ринку, валідація ключових гіпотез та мінімальний життєздатний продукт.

Тема 11. Оцінка ринку. Аналіз конкурентів. Нечесні конкурентні переваги.

Тема 12. Презентація стартапу. Пітч-дек.

Опанування дисципліни дозволяє забезпечити:

1) формування:

– **загальних програмних компетентностей:**

навички використання інформаційних та комунікаційних технологій;

здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

уміння бути критичним та самокритичним;

здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності);

здатність працювати в команді;

знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

– **спеціальних (фахових) компетентностей:**

здатність виокремлювати характерні ознаки та тенденції розвитку світового господарства, особливості реалізації економічної політики та світових інтеграційних/деінтеграційних процесів, у тому числі євроатлантичної інтеграції;

здатність використовувати базові категорії та новітні теорії, концепції, технології і методи у сфері міжнародних економічних відносин з урахуванням їх основних форм, застосовувати теоретичні знання щодо функціонування та розвитку міжнародних економічних відносин;

здатність виявляти особливості функціонування середовища міжнародних економічних відносин та моделей економічного розвитку;

здатність обґрунтовувати особливості реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях;

здатність здійснювати комплексний аналіз та моніторинг кон'юнктури світових ринків, оцінювати зміни міжнародного середовища та вміти адаптуватися до них;

здатність визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними;

здатність до діагностики стану досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками;

здатність обґрунтовувати доцільність застосування правових, економічних та дипломатичних методів (засобів) вирішення конфліктних ситуацій на міжнародному рівні;

здатність проводити дослідження економічних явищ та процесів у міжнародній сфері з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків;

здатність використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали при здійсненні професійної діяльності у сфері міжнародних економічних відносин;

здатність проводити оцінку та аналіз безпекової компоненти у міжнародних економічних відносинах;

здатність спілкуватися на професійному та соціальному рівнях з використанням фахової термінології, включаючи усну і письмову комунікацію державною та іноземними мовами;

здатність застосувати методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України;

здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати їх в практичній діяльності;

здатність оцінювати інвестиційну привабливість, ризиковість та очікувану доходність міжнародних інвестиційних проєктів;

2) досягнення програмних результатів навчання:

відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, усвідомлюючи необхідність навчання впродовж усього життя, проявляти толерантність та готовність до інноваційних змін;

вільно спілкуватися з професійних питань державною та іноземними мовами усно і письмово, фахово використовувати економічну термінологію;

використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, програмні пакети загального і спеціального призначення;

систематизувати й упорядковувати отриману інформацію щодо процесів і явищ у світовому господарстві; оцінювати та пояснювати вплив ендогенних і екзогенних факторів на них; формулювати висновки і розробляти рекомендації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища;

володіти навичками самоаналізу (самоконтролю), бути зрозумілим для представників інших бізнес-культур та професійних груп різного рівня (з фахівцями з інших галузей знань/видів діяльності) на засадах цінування різноманітності, мультикультурності, толерантності та поваги до них;

планувати, організовувати, мотивувати, оцінювати та підвищувати результативність колективної праці, здійснювати дослідження в групі під керівництвом лідера, з урахуванням вимог та особливостей сьогодення в умовах обмеженості часу;

застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати;

розуміти, виділяти й описувати нові явища, процеси й тенденції глобального розвитку, механізми й інструменти реалізації економічної політики та світових інтеграційних / дезінтеграційних процесів, у тому числі та євроатлантичної інтеграції;

розуміти і вміти застосовувати сучасні теорії та методи розв'язання спеціалізованих складних задач і практичних проблем у сфері міжнародної торгівлі товарами та послугами, міжнародного руху капіталу, міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин, мобільності людських ресурсів, міжнародного трансферу технологій;

ідентифікувати та виокремлювати особливості функціонування суб'єктів міжнародних відносин та моделей їх економічного розвитку;

обґрунтовувати власну думку щодо конкретних умов реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях;

здійснювати комплексний аналіз складних економічних систем, зіставляти та порівнювати їх складові, оцінювати й аргументувати оцінки результативності їх функціонування;

підбирати і вміло застосовувати аналітичний інструментарій дослідження стану та перспектив розвитку окремих сегментів міжнародних ринків товарів і послуг з використанням сучасних знань про методи, форми й інструменти регулювання міжнародної торгівлі;

розуміти і застосовувати теорії, принципи, засоби й інструменти реалізації міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин;

визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними;

демонструвати знання про стан досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками;

визначати причини, типи та характер міжнародних конфліктів і суперечок, обґрунтовувати і застосовувати економічні, юридичні та дипломатичні методи і засоби їх вирішення на міжнародному рівні, відстоюючи національні інтереси України;

досліджувати економічні явища та процеси у міжнародній сфері на основі розуміння категорій, законів; виділяючи й узагальнюючи тенденції, закономірності функціонування та розвитку світового господарства з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків;

розуміти та застосовувати чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо у сфері міжнародних економічних відносин;

відстоювати національні інтереси України з урахуванням безпекової компоненти міжнародних економічних відносин;

розуміти і мати навички з ведення ділового протоколу та ділового етикету у сфері управління стартап-проектами, враховуючи особливості міжкультурного

спілкування на професійному та соціальному рівнях, як державною так і іноземними мовами;

застосовувати відповідні методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України;

усвідомлювати необхідність навчання впродовж життя з метою підтримки професійної компетентності на високому рівні;

обґрунтовувати вибір і застосовувати інформаційно-аналітичний інструментарій, економіко-статистичні методи обчислення, складні техніки аналізу та методи моніторингу кон'юнктури світових ринків;

презентувати результати дослідження на базі яких, розробляються рекомендації та заходи з адаптації до змін міжнародного середовища;

розуміти, підбирати і вміло застосовувати аналітичний інструментарій дослідження інвестиційної привабливості країни, стану, особливостей міжнародних інвестиційних проєктів;

3) набуття результатів навчання (згідно Дублінських дескрипторів):

– знання:

сутності, основних чинників, наслідків та характерних рис глобалізації світової економіки;

сутності та особливостей інноваційної конкуренції в глобальному просторі;

сутності міжнародного інноваційного процесу в глобальному світі;

теоретичних основ світового інноваційно-економічного розвитку

механізмів міжнародного інноваційного процесу, його особливостей та тенденцій розвитку

стратегій інноваційного розвитку країн в умовах глобалізації;

моделей та особливостей інноваційного процесу розвинених країн;

концепцій НТП країн в умовах глобалізації;

стратегій економічного розвитку країн в глобальному світі;

сутності, основних елементів та особливостей функціонування національної інноваційної системи;

сутності, архітектури та особливостей розвитку інноваційної інфраструктури;

сутності, методів і механізмів реалізації державної інноваційної політики в умовах глобалізації;

особливостей та тенденцій стратегічного управління науково-технологічним розвитком в умовах глобалізації;

сутності міжнародного науково-технологічного обміну як складової міжнародних економічних відносин;

структури, особливостей та тенденцій розвитку міжнародного ринку інноваційних продуктів;

основних форм міжнародного науково-технологічного обміну;

сутності, характеристик та етапів розвитку стартапів;

сутності та особливостей розвитку стартап-екосистем в умовах глобалізації;

сутності, стадій розвитку, принципів формування та ролей у стартап-команді;

сутності та особливостей формування візії, місії та цінностей організації, у т.ч. стартапу;

методів розробки продуктів та послуг, у т.ч. методу «дизайн мислення»;
важливості емпатії у дизайн мисленні;
стадій, методів та інструментів генерування ідей стартапів;
особливостей процесу валідації ідей стартапу;
інструментів, що дозволяють візуалізувати бізнес-модель стартапів, у т.ч.
інструменту «Канва бізнес-моделі»;
сутності та особливостей Customer development та Customer Development
Cycle;
особливостей реалізації стадій Customer Development, у т. ч. Customer
discovery, Customer validation;
сутності, призначення та особливостей побудови кривої адаптації продукту;
категорій користувачів відповідно до кривої адаптації продукту;
сутності, призначення, особливостей підготовки канви ціннісної пропозиції;
сутності, особливостей та важливості MVP - Minimum Viable Product;
методики та особливостей проведення аналізу об'єму ринку стартап-проекту;
взаємозв'язку між типами ринку стартапу SAM (Serviceable Available Market),
TAM (Total Addressable Market), SOM (Serviceable Obtainable Market);
методики та особливостей ідентифікації та аналізу підприємств-конкурентів на
ринку, їх класифікації;
сутності та особливостей підчингу, у т.ч. підготовки пітч-дек;

- **уміння/навички:**
 - ідентифікувати основні чинники, наслідки, характерні риси та особливості
розвитку глобалізації світової економіки, міжнародного інноваційного процесу,
стартап-екосистеми;
 - визначати стратегії інноваційного розвитку країн в умовах глобалізації;
 - підбирати і вміло застосовувати методики, інструменти управління стартап-
проектами;
 - здійснювати ідентифікацію та дослідження потенційного ринку стартапу;
 - здійснювати комплексний аналіз та прогнозування ефективності
функціонування стартап-проекту, ефектів розвитку країн в умовах глобалізації та
глобальної інноваційної конкуренції;
- **комунікація:**
 - доносити результати дослідження та прогнозування розвитку країн в умовах
глобалізації та глобальної конкуренції, стратп-проектів до фахівців та нефаківців з
економіки та міжнародних економічних відносин;
 - обґрунтовувати та аргументувати власну думку щодо напрямків впливу на
інноваційний розвиток країн, розвиток стратп-проектів, стартап-екосистем;
- **відповідальність і автономія:**
 - спроможність самостійно проводити дослідження, приймати обґрунтовані
рішення щодо розвитку інноваційного підприємництва, у т.ч. стратап-проекту,
розвитку країн в умовах глобалізації та інноваційної конкуренції;
 - спроможність нести відповідальність за результати досліджень, вироблення та
ухвалення рішень щодо розвитку економічної кон'юнктури, окремих економічних
суб'єктів мікро-, мезо- та макрорівнів;

дотримуватися засад відповідального та сталого розвитку.

3. Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)				
	усього	у тому числі			
		лекц.	пр./сем.	лаб.	СРС
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Глобальна інноваційна конкуренція та фактори, що її визначають					
Тема 1. Глобалізація світової економіки	7	2	2		3
Тема 2. Інноваційна конкуренція та міжнародний інноваційний процес	7	2	2		3
Тема 3. Державна інноваційна політика та стратегії розвитку країн в умовах глобалізації та глобальної інноваційної конкуренції	7	2	2		3
Тема 4. Національна інноваційна система та інноваційна інфраструктура країни	13	4	2		5
Разом за змістовим модулем 1	34	10	8		14
Змістовий модуль 2. Інноваційне підприємництво та управління стартап-проектами					
Тема 5. Стартап екосистема	14	2	2		10
Тема 6. Основні принципи формування команди, ролі в команді стартапу, динаміка команди	14	2	2		10
Тема 7. Дизайн мислення, визначення проблеми потенційних клієнтів і користувачів, емпатія	14	2	2		10
Тема 8. Дизайн мислення, пошук і вибір ідеї	14	2	2		10
Тема 9. Канва бізнес моделі	18	4	4		10
Тема 10. Попереднє дослідження ринку, валідація ключових гіпотез та мінімальний життєздатний продукт	14	2	2		10
Лекція 11. Оцінка ринку. Аналіз конкурентів. Нечесні конкурентні переваги	14	2	2		10
Лекція 12. Презентація стартапу. Пітч-дек	14	2	4		10
Разом за змістовим модулем 2	116	18	20		80
Усього годин	150	28	28		94

4. Теми семінарських/практичних/лабораторних занять

№ з/п	Вид та тема семінарського заняття	Кількість годин
1	Семінар – розгорнута бесіда Глобалізація світової економіки та її ефекти	2
2	Семінар – розгорнута бесіда Інноваційна конкуренція та міжнародний інноваційний процес	2
3	Семінар запитань і відповідей Державна інноваційна політика та стратегії розвитку країн в умовах глобалізації та глобальної інноваційної конкуренції	2
4	Семінар запитань і відповідей Національна інноваційна система та інноваційна інфраструктура країни	2
5	Семінар запитань і відповідей Стартап екосистема	2
6	Семінар – розгорнута бесіда Основні принципи формування команди, ролі в команді стартапу, динаміка команди	2
7	Семінар – розгорнута бесіда Дизайн мислення, визначення проблеми потенційних клієнтів і користувачів, емпатія	2
8	Семінар – розгорнута бесіда Дизайн мислення, пошук і вибір ідеї	2
9	Семінар – розгорнута бесіда Канва бізнес моделі: проблема та рішення	2
10	Семінар – розгорнута бесіда Канва бізнес моделі. Портрет клієнта, ціннісна пропозиція	2
11	Семінар – дискусія Попереднє дослідження ринку, валідація ключових гіпотез та мінімальний життєздатний продукт. Валідація ідей стартапів	2
12	Семінар – розгорнута бесіда Оцінка ринку. Аналіз конкурентів. Нечесні конкурентні переваги	2
13	Семінар – дискусія Презентація ідей студентських стартапів (частина 1). Пітч-дек	2
14	Семінар – дискусія Презентація ідей студентських стартапів (частина 2). Пітч-дек	2
Всього		28

5. Розподіл балів, які отримують студенти

- вид контролю: екзамен

Відповідно до системи оцінювання знань студентів ДонНУЕТ, рівень сформованості компетентностей студента оцінюються у випадку проведення екзамену: впродовж семестру (50 балів) та при проведенні підсумкового контролю - екзамену (50 балів).

**Оцінювання студентів протягом семестру
(очна форма навчання)**

№ теми семінарського/практичного заняття	Аудиторна робота				Позааудиторна робота	Сума балів
	Тестові завдання	Ситуаційні завдання, задачі	Обговорення теоретичних питань теми	ПМК	Завдання для самостійного виконання	
Змістовий модуль 1						
Семінар 1	0,5	0,5	1			2
Семінар 2	0,5	0,5	1		1	3
Семінар 3	0,5	0,5	1		1	3
Семінар 4	0,5	0,5	1			2
Разом за змістовим модулем 1	2	2	4	2	2	12
Змістовий модуль 2						
Семінар 5	0,5	0,5	0,5			1,5
Семінар 6	0,5	0,5	0,5		2	3,5
Семінар 7	0,5	0,5	0,5		2	3,5
Семінар 8	0,5	0,5	0,5		2	3,5
Семінар 9	0,5	0,5	0,5		2	3,5
Семінар 10	0,5	0,5	0,5		2	3,5
Семінар 11	0,5	0,5	0,5		2	3,5
Семінар 12	0,5	0,5	0,5		2	3,5
Семінар 13					10	10
Семінар 14						
Разом за змістовим модулем 2	4	4	4	2	24	38
Усього балів	6	6	8	4	26	50

**Оцінювання студентів протягом семестру
(заочна форма навчання)**

Поточне тестування та самостійна робота			Підсумковий тест (екзамен)	Сума в балах
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Індивідуальне завдання	50	100
10	10	30		

Загальне оцінювання результатів вивчення дисципліни

Для виставлення підсумкової оцінки визначається сума балів, отриманих за результатами екзамену та за результатами складання змістових модулів. Оцінювання здійснюється за допомогою шкали оцінювання загальних результатів вивчення дисципліни (модулю).

Оцінка		
100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	3, «задовільно»
60-69	E	
35-59	FX	2, «незадовільно»
0-34	F	

**ЧАСТИНА 2.
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПІДГОТОВКИ ДО
СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ**

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

ГЛОБАЛЬНА ІННОВАЦІЙНА КОНКУРЕНЦІЯ ТА ФАКТОРИ, ЩО ЇЇ ВИЗНАЧАЮТЬ

Семінар 1 «Глобалізація світової економіки та її ефекти»

Семінар – розгорнута бесіда

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

Сутність поняття «глобалізація».

Передумови та фактори розвитку глобалізації.

Характерні риси глобалізації.

Наслідки глобалізації.

Показники глобалізації.

2. Індивідуальне тестування

3. Ситуаційні завдання, задачі

На основі The KOF Globalisation Index (табл.1) визначте спільні риси країн, що характеризуються високим рівнем глобалізації. Як ви вважаєте:

1. Чому рівні глобалізації країн de facto та de jure відрізняються?

2. Чому рейтинг країн за загальним рівнем глобалізації відрізняється від рейтингу країн за рівнем економічної глобалізації?

Визначте фактори, що сприяють підвищенню рівня глобалізації країни. Відповідь обґрунтуйте.

Визначте фактори, що сприяють та стримують підвищення рівня глобалізації України. Відповідь обґрунтуйте.

Визначте альтернативні The KOF Globalisation Index підходи та метрики оцінки рівня глобалізації країни.

Таблиця 1 - The KOF Globalisation Index³

Rank	Country	Index, overall	Country	Index, de facto	Country	Index, de jure
1	2	3	4	5	6	7
Globalisation Index, overall						
1	Switzerland	90,79	Switzerland	90,81	United Kingdom	92,70
2	Netherlands	90,68	Netherlands	90,01	Sweden	92,48
3	Belgium	90,46	Belgium	89,96	Luxembourg	92,48
4	Sweden	89,44	Ireland	87,64	Finland	91,62
5	United Kingdom	89,39	Austria	87,15	Netherlands	91,35
6	Germany	88,83	Germany	87,00	Belgium	91,00
7	Austria	88,56	Singapore	86,40	Switzerland	90,78
8	Denmark	87,96	Sweden	86,40	Germany	90,66
9	Finland	87,70	Denmark	86,18	France	90,64

³ KOF Globalisation Index. URL: <https://kof.ethz.ch/en/forecasts-and-indicators/indicators/kof-globalisation-index.html>.

1	2	3	4	5	6	7
10	France	87,69	United Kingdom	86,08	Spain	90,35
...
	Ukraine	74,95	Ukraine	76,31	Ukraine	73,62
Economic Globalisation, overall index						
1	Singapore	93,63	Singapore	98,32	Luxembourg	91,83
2	Netherlands	89,58	Netherlands	91,67	Singapore	88,94
3	Belgium	87,89	United Arab Emirates	90,20	Czech Republic	88,87
4	Ireland	87,81	Hong Kong SAR, China	89,67	United Kingdom	88,84
5	Luxembourg	87,36	Cyprus	89,57	Finland	88,37
6	United Arab Emirates	86,90	Ireland	89,45	Estonia	87,67
7	Switzerland	86,41	Belgium	89,38	Netherlands	87,49
8	Malta	86,15	Seychelles	88,99	Sweden	87,40
9	Cyprus	85,77	Malta	88,95	Slovak Republic	86,81
10	Estonia	85,62	Switzerland	87,94	Portugal	86,65
...
	Ukraine	66,01	Ukraine	79,56	Ukraine	52,46

Примітка: проранковано 203 країни

2. Проаналізуйте глобальні ризики в економічній, соціальній, технологічній, геополітичній та екологічній сферах, що визначені Всесвітнім економічним форумом (рис.1, додаток А).

Рисунок 1 – Глобальні ризики (The Global Risks Report 2021)⁴

⁴ The Global Risks Report 2021. URL: https://www3.weforum.org/docs/WEF_The_Global_Risks_Report_2021.pdf

Згрупуйте ризики за сферою виникнення. Визначте найбільші глобальні економічні, соціальні, технологічні, екологічні та геополітичні ризики за ймовірністю, потенційними наслідками. Відповідь обґрунтуйте.

Що, на вашу думку, обумовило виникнення зазначених ризиків? Які заходи вживають уряди для подолання зазначених ризиків?

На основі поданих даних (рис.2) визначте фактори, що зумовили зміни у динаміці топ-5 глобальних ризиків за ймовірністю виникнення. Відповідь обґрунтуйте.

Рисунок 2 – Динаміка топ-5 глобальних ризиків за ймовірністю виникнення²

На основі поданих даних (рис 3) визначте фактори, що зумовили зміни у динаміці топ-5 глобальних ризиків за силою впливу. Відповідь обґрунтуйте.

Рисунок 3 – Динаміка топ-5 глобальних ризиків за силою впливу²

Дайте аргументовану відповідь на наступні питання:

1. Чим обумовлено той факт, що більшість глобальних ризиків виникає у соціальній сфері?
2. Що виступає причиною того, що виникають глобальні економічні та технологічні ризики?
3. Які заходи реалізуються урядами для зменшення глобальних ризиків?

Семінар 2 «Інноваційна конкуренція та міжнародний інноваційний процес» Семінар – розгорнута бесіда

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

Сутність міжнародного інноваційного процесу.

Особливості міжнародного інноваційного процесу.

Тенденції розвитку міжнародного інноваційного процесу.

Інноваційна конкуренція.

Інноваційний розвиток країн в умовах глобалізації.

2. Індивідуальне тестування

3. Ситуаційні завдання, задачі

3.1. На рисунку 4 представлено інформацію про технологічні устрої (уклади), їх специфічні особливості. Чи погоджуєтеся ви із тезою, що «Сьогодні в Україні переважно розвинуті III та IV технологічні уклади, їх сумарна питома вага складає 95%. На V технологічний уклад приходиться 5%, а шостий взагалі відсутній»⁵. Відповідь обґрунтуйте.

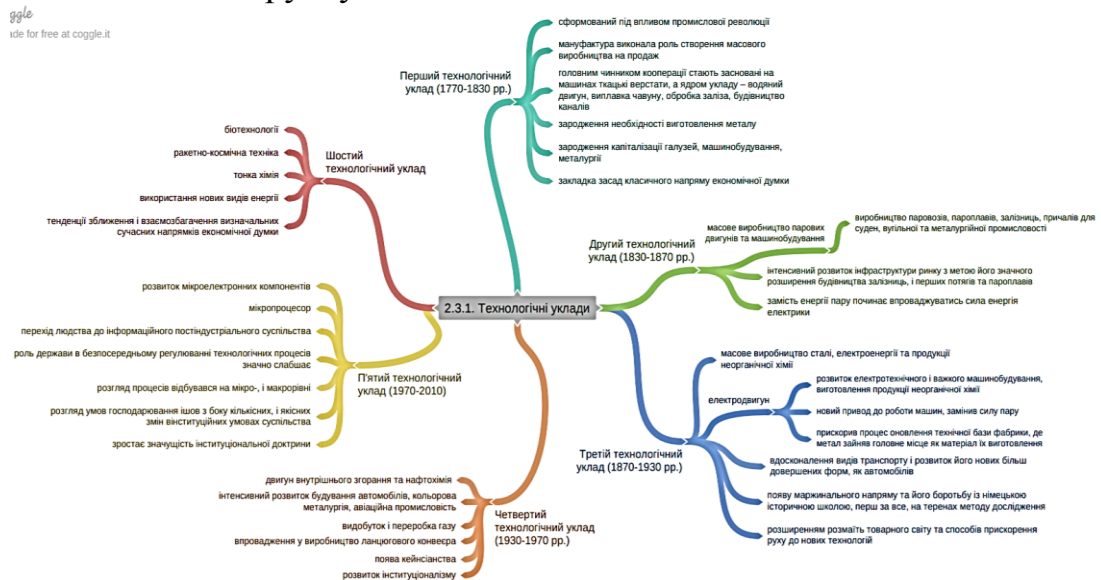

Рисунок 4 – Технологічні устрої (уклади)⁶

⁵ Федулова Ю.В. Перспективи інноваційного розвитку України: технологічні уклади. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Vchnu_ekon_2016_1_22.pdf

⁶ Техологічні устрої. URL: <http://surl.li/amwpo>

Чи погоджуєтеся Ви із тезою, що: а) сучасне технологічне ядро світу формують такі країни, як: США, Китай, Японія, Німеччина, Англія, Франція; б) технологічний розрив між країнами суттєво посилюється в умовах глобалізації; в) домінуючі у країні технології суттєво впливають на рівень її соціально-економічного розвитку (рис.5). Відповідь обґрунтуйте.

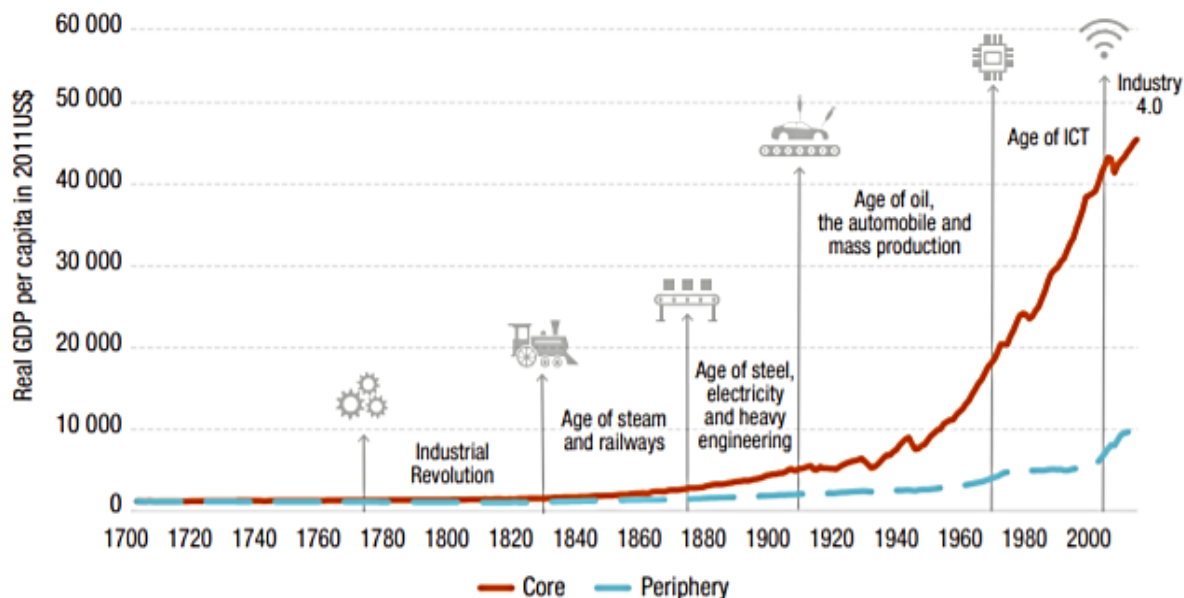

Рисунок 5 – Динаміка технологічних змін та нерівності в світі⁷

3.2. Інноваційний процес має на меті створення інновацій двох типів: технологічних та нетехнологічних. Найбільший вплив на соціально-економічний розвиток мають технологічні інновації. Одним з найбільш авторитетних інструментів для визначення зрілості технології є оцінка їх рівня технологічної готовності – Technology readiness levels (TRL). Розуміння рівня розвитку технології дозволяє забезпечити більш ефективну її підтримку, чітко визначити результати її розвитку. На основі підходу ОЕСР та Європейського інвестиційного банку встановлено, що на основі TRL виділяють 4 типи досліджень та підтримки інновацій: TRL1-3 – фундаментальні дослідження, інформаційна, організаційна та фінансова підтримка; TRL3-5 – прикладні дослідження, інформаційна, організаційна та фінансова підтримка; TRL 6-7 – створення прототипу, інформаційна, організаційна, фінансова, консультаційна підтримка, TRL8-9 – інновації, фінансова та виробнича підтримка.

Як Ви вважаєте, як пов'язані рівні TRL із етапами інноваційного процесу?

Технології якого рівня доцільно забезпечити найбільшу підтримку з боку уряду країн, що розвиваються; розвинених країн. Відповідь обґрунтуйте.

Технології та проекти якого рівня TRL характеризуються найвищою ймовірністю комерціалізації. Відповідь обґрунтуйте.

⁷ Technology and innovation report 2021. URL: https://unctad.org/system/files/official-document/tir2020_en.pdf

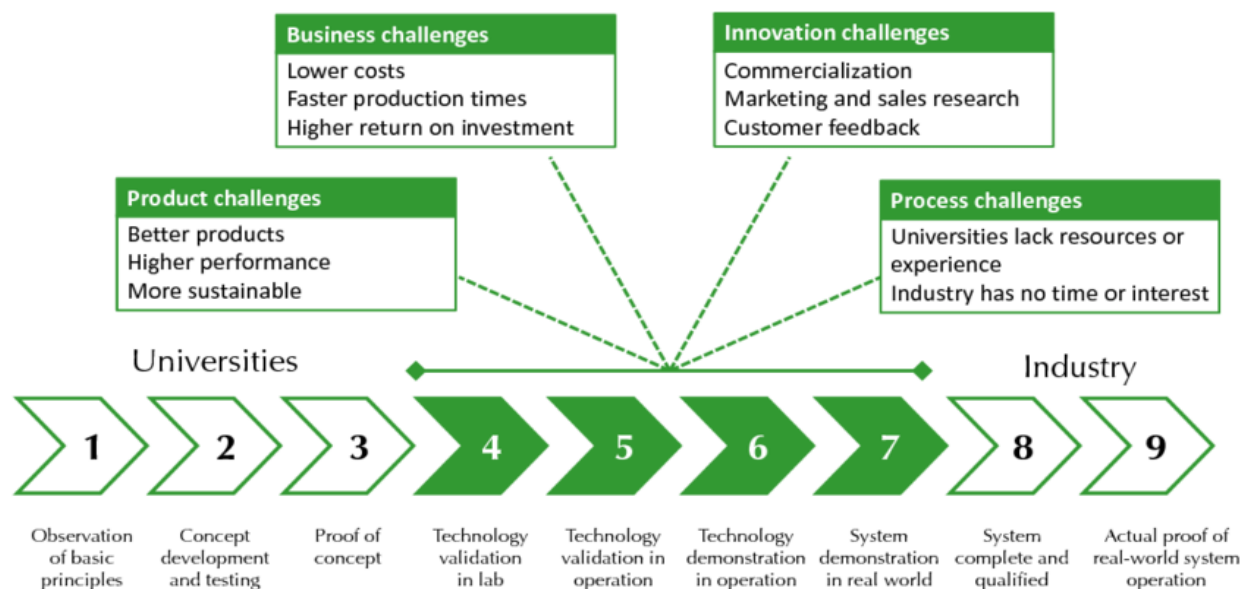

Рисунок 4 - Technology readiness levels (TRL)⁸

Семінар 3 «Державна інноваційна політика та стратегії розвитку країн в умовах глобалізації та глобальної інноваційної конкуренції»

Семінар запитань і відповідей

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

Стратегії інноваційного розвитку країн в умовах глобалізації.

Стратегія «перенесення».

Стратегія «запозичення».

Стратегія «нарощення».

Концепції інноваційного розвитку країн в умовах глобалізації.

Стратегії економічного розвитку країн в умовах глобалізації.

Стратегія «збереження».

Стратегія «захисту».

Стратегія «конкуренції».

Модель інноваційного процесу розвинених країн світу.

2. Індивідуальне тестування

3. Ситуаційні завдання, задачі

3.1. На основі Global Innovation Index визначте найбільш інноваційні країни у світі, Європі, Америці, Азії, Африці.

Які фактори впливають на успішність країни у інноваційній конкуренції? Відповідь обґрунтуйте.

Чим обумовлено інноваційне лідерство Китаю?

Яку стратегії інноваційного розвитку використовує Китай?

⁸ Hensen, J.L.M., Loonen, R.C.G.M., Archontiki, M., Kanellis, M. (2015). Using building simulation for moving innovations across the "Valley of Death". REHVA Journal, Volume 52, Issue 3, pp: 58-62. URL: https://www.researchgate.net/publication/276205251_Using_building_simulation_for_moving_innovations_across_the_Valley_of_Death

Яку стратегії інноваційного розвитку використовує Україна?
 Яку стратегії інноваційного розвитку використовує Японія?
 Яку стратегії інноваційного розвитку використовує Німеччина?
 Яку стратегії інноваційного розвитку використовує Ізраїль?

Які альтернативні Global Innovation Index показники та метрики, можна використовувати для порівняльного аналізу інноваційного розвитку країн світу? Відповідь обґрунтуйте.

Як рівень інноваційності країни пов'язаний із рівнем її соціально-економічного розвитку. Відповідь обґрунтуйте.

GII rank	Economy	Score	Income group rank	Region rank	GII rank	Economy	Score	Income group rank	Region rank
1	Switzerland	65.5	1	1	67	Colombia	31.7	17	6
2	Sweden	63.1	2	2	68	Qatar	31.5	45	7
3	United States of America	61.3	3	1	69	Armenia	31.4	18	8
4	United Kingdom	59.8	4	3	70	Peru	31.2	19	7
5	Republic of Korea	59.3	5	1	71	Tunisia	30.7	7	9
6	Netherlands	58.6	6	4	72	Kuwait	29.9	46	10
7	Finland	58.4	7	5	73	Argentina	29.8	20	8
8	Singapore	57.8	8	2	74	Jamaica	29.6	21	9
9	Denmark	57.3	9	6	75	Bosnia and Herzegovina	29.6	22	38
10	Germany	57.3	10	7	76	Oman	29.4	47	11
11	France	55.0	11	8	77	Morocco	29.3	8	12
12	China	54.8	1	3	78	Bahrain	28.8	48	13
13	Japan	54.5	12	4	79	Kazakhstan	28.6	23	3
14	Hong Kong, China	53.7	13	5	80	Azerbaijan	28.4	24	14
15	Israel	53.4	14	1	81	Jordan	28.3	25	15
16	Canada	53.1	15	2	82	Brunei Darussalam	28.2	49	13
17	Iceland	51.8	16	9	83	Panama	28.0	50	10
18	Austria	50.9	17	10	84	Albania	28.0	26	39
19	Ireland	50.7	18	11	85	Kenya	27.5	9	3
20	Norway	50.4	19	12	86	Uzbekistan	27.4	10	4
21	Estonia	49.9	20	13	87	Indonesia	27.1	27	14
22	Belgium	49.2	21	14	88	Paraguay	26.4	28	11
23	Luxembourg	49.0	22	15	89	Cabo Verde	25.7	11	4
24	Czech Republic	49.0	23	16	90	United Republic of Tanzania	25.6	12	5
25	Australia	48.3	24	6	91	Ecuador	25.4	29	12
26	New Zealand	47.5	25	7	92	Lebanon	25.1	30	16
27	Malta	47.1	26	17	93	Dominican Republic	25.1	31	13
28	Cyprus	46.7	27	2	94	Egypt	25.1	13	17
29	Italy	45.7	28	18	95	Sri Lanka	25.1	14	5
30	Spain	45.4	29	19	96	El Salvador	25.0	15	14
31	Portugal	44.2	30	20	97	Trinidad and Tobago	24.8	51	15
32	Slovenia	44.1	31	21	98	Kyrgyzstan	24.5	16	6
33	United Arab Emirates	43.0	32	3	99	Pakistan	24.4	17	7
34	Hungary	42.7	33	22	100	Namibia	24.3	32	6
35	Bulgaria	42.4	2	23	101	Guatemala	24.1	33	16
36	Malaysia	41.9	3	8	102	Rwanda	23.9	1	7
37	Slovakia	40.2	34	24	103	Tajikistan	23.9	2	8
38	Latvia	40.0	35	25	104	Bolivia (Plurinational State of)	23.4	18	17
39	Lithuania	39.9	36	26	105	Senegal	23.3	19	8
40	Poland	39.9	37	27	106	Botswana	22.9	34	9
41	Turkey	38.3	4	4	107	Malawi	22.9	3	10
42	Croatia	37.3	38	28	108	Honduras	22.8	20	18
43	Thailand	37.2	5	9	109	Cambodia	22.8	21	15
44	Viet Nam	37.0	1	10	110	Madagascar	22.5	4	11
45	Russian Federation	36.6	6	29	111	Nepal	22.5	22	9
46	India	36.4	2	1	112	Ghana	22.3	23	12
47	Greece	36.3	39	30	113	Zimbabwe	21.9	24	13
48	Romania	35.6	40	31	114	Côte d'Ivoire	21.0	25	14
49	Ukraine	35.6	3	32	115	Burkina Faso	20.5	5	15
50	Montenegro	35.4	7	33	116	Bangladesh	20.2	26	10
51	Philippines	35.3	4	11	117	Lao People's Democratic Republic	20.2	27	16
52	Mauritius	35.2	41	1	118	Nigeria	20.1	28	16
53	Chile	35.1	42	1	119	Uganda	20.0	6	17
54	Serbia	35.0	8	34	120	Algeria	19.9	29	18
55	Mexico	34.5	9	2	121	Zambia	19.8	30	18
56	Costa Rica	34.5	10	3	122	Mozambique	19.7	7	19
57	Brazil	34.2	11	4	123	Cameroon	19.7	31	20
58	Mongolia	34.2	5	12	124	Mali	19.5	8	21
59	North Macedonia	34.1	12	35	125	Togo	19.3	9	22
60	Iran (Islamic Republic of)	32.9	13	2	126	Ethiopia	18.6	10	23
61	South Africa	32.7	14	2	127	Myanmar	18.4	32	17
62	Belarus	32.6	15	36	128	Benin	18.0	33	24
63	Georgia	32.4	16	5	129	Niger	17.8	11	25
64	Republic of Moldova	32.3	6	37	130	Guinea	16.7	12	26
65	Uruguay	32.2	43	5	131	Yemen	15.4	13	19
66	Saudi Arabia	31.8	44	6	132	Angola	15.0	34	27

Source: Global Innovation Index Database, WIPO, 2021.

Note: For an explanation of classifications, see Economy profiles, note 1.

Рисунок 5 - Global Innovation Index 2021 rankings

Семінар 4 «Національна інноваційна система та інноваційна інфраструктура країни»

Семінар запитань і відповідей

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

Національна інноваційна система.

Складові національної інноваційної системи.

Інноваційна інфраструктура.

Складові інноваційної інфраструктури.

Основні напрямки розвитку інноваційної інфраструктури.

2. Індивідуальне тестування

3. Ситуаційні завдання, задачі

3.1. Найбільшою за територією парковою структурою є технополіс, який представляє собою цілісний науково-виробничий комплекс, створений на базі окремого міста чи декількох міст. При цьому поняття «технополіс» слід розмежовувати із поняттям «наукове місто», під яким розуміються науково-дослідні комплекси, що не мають прямого територіальної зв'язку з виробництвом.

До найбільш відомих в світі технополісів належать: Кремнієва Долина або Силіконова Долина (США); Сан-Хосе (США); Шосе 128 (США); Софія Антиполіс (Франція); Ізар-Веллі (Німеччина); Новус Ортус (Італія); Цукуба (Японія); Сколково (Росія); Чжунгуаньцунь (Китай); Шеньчжень (Китай); Бангалор (Індія) тощо.

Які ще технополіси вам відомі?

Чи є технополіси в Україні? Відповідь обґрунтуйте.

Що притаманно всім парковим структурам? Відповідь обґрунтуйте.

Якими є переваги технополісів порівняно із іншими формами функціонування паркових структур, іншими елементами інноваційної інфраструктури?

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

ІННОВАЦІЙНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО ТА УПРАВЛІННЯ СТАРТАП-ПРОЄКТАМИ

Семінар 5 «Стартап екосистема»

Семінар запитань і відповідей

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

Особливості інноваційного підприємництва.

Стартап екосистема та її складові

Роль стартапів у світовій економіці.

Огляд стартап екосистеми України.

Визначення стартапу. Стадії розвитку стартапу.

2. Індивідуальне тестування

3. Вирішення ситуаційних задач

Проаналізуйте історії успішних стартапів: історія успіху та розвитку, кейси залучення інвестиції, цікавих партнерств/поглинань та взаємодії стартапу з елементами екосистеми на різних етапах розвитку.

Семінар 6 «Основні принципи формування команди, ролі в команді стартапу, динаміка команди»

Семінар – розгорнута бесіда

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

Принципи формування команди.

Візія, місія, цінності.

Ролі в команді.

2. Індивідуальне тестування

3. Вирішення ситуаційних задач, робота над проєктами у малих групах

Для формування команд презентуйте ідеї, мрії, або проблеми чи сфери, з якими хотіли б пов'язати роботу в стартапі. Презентація не повинна бути більше 1 хвилини. Презентації мають бути побудовані за наступною логікою:

- Опис ідеї - короткий опис ідеї на 3-4 речення.
- Яку проблему вирішує ця ідея.
- Як можна монетизувати ідею.
- Кого потрібно залучити в команду.
- Персональні компетенції - презентуйте свої сильні сторони та компетенції.
- Яку роль в команді займаєте/хочете займати.

Всі ідеї необхідно записувати на дошку/фліпчарт для можливості повернутися до переліку ідей і обрати. Після завершення презентацій та обговорення, сформуєте команду від 1 до 5 студентів. Команда має визначити основні ролі, можливі посади:

- СЕО - Генеральний директор.
- СМО - Маркетинговий директор.
- СТО - Технічний директор.
- СОО - Операційний директор.
- Проектний/продуктовий менеджер.
- SMM менеджер.
- Дизайнер.
- Програміст.

Семінар 7 «Дизайн мислення, визначення проблеми потенційних клієнтів і користувачів, емпатія»

Семінар – розгорнута бесіда

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

Проблема як джерело ідей для стартапів.

Розгляд вдалих і невдалих ідей стартапів з точки зору проблеми.

Стейкхолдери стартапу.

Методологія How Might We.

Інструменти для аналізу проблем.

Дизайн мислення.

2. Індивідуальне тестування

3. Вирішення ситуаційних задач, робота над проектами у малих групах

Використовуючи інструменти дизайн-мислення та матеріал отриманий під час лекції, необхідно подумати над різними проблемами та проаналізувати їх (наскільки вони є нагальними, як вирішуються зараз тощо). Сформованим командам необхідно скласти карту емпатії, працюючи з інструментами POV, NMW.

Семінар 8 «Дизайн мислення, пошук і вибір ідеї»

Семінар – розгорнута бесіда

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

Стадія, методи та інструменти генерування ідеї.

Вибір ідей та брейнстормінг

2. Індивідуальне тестування

3. Вирішення ситуаційних задач

Провести брейнстормінг в командах і обрати найкращі ідеї для стартапу:

15 хв - кожен з членів команди висловлює думку, як їх проблему можна вирішити. Всі пропозиції фіксуються на стікерах.

10 хв - команда кластеризує рішення - ділить на схожі по підходах групи, поєднуючи стікери між собою на різні сторони аркуша.

20 хв - другий раунд брейнстормінгу - кожен висловлюється щодо тих ідей, що вже пролунали, доповнює та переформатовує їх. Все фіксується на стікерах.

10 хв - робота з кластерами - формулювання кінцевих ідей на кожен кластер - об'єднуючи та доповнюючи вже написані ідеї.

5 хв - голосування.

Кожен учасник має віддати 2 голоси за 2 ідеї, які йому найбільше імпонують. Перемагає ідея з найбільшою кількістю голосів. В результаті команди визначаються з кращими ідеями, над якими будуть працювати далі.

Семінар 9 «Канва бізнес моделі: проблема та рішення»

Семінар – розгорнута бесіда

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

Сутність та поняття канва бізнес моделі.

Види бізнес моделей.

Складові канви бізнес моделі.

2. Індивідуальне тестування

3. Вирішення ситуаційних задач, робота над проєктами у малих групах

Проаналізуйте та доповніть сегмент, де мало інформації і де ще можна допрацювати бізнес-модель для стартапу Spotify.

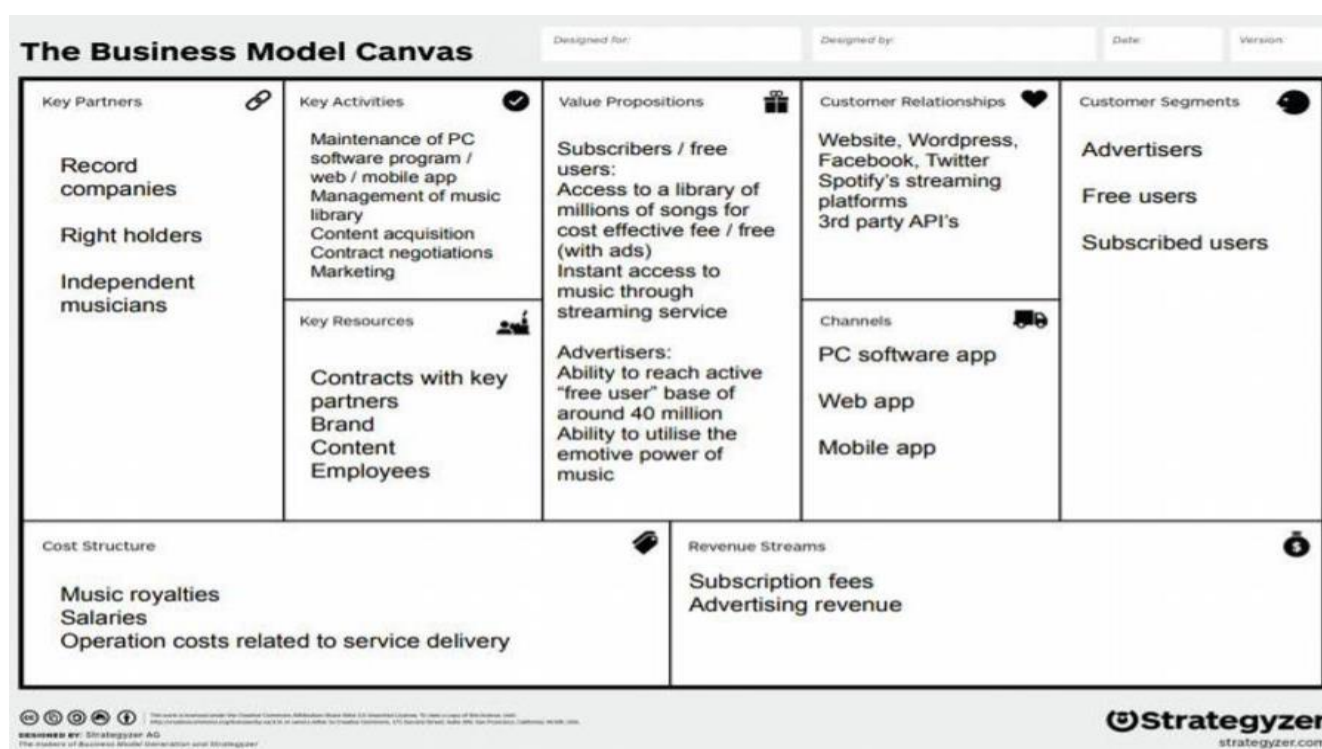

Рисунок 6 - Бізнес-модель Spotify : (BMG Spotify)

Семінар 10 «Канва бізнес моделі. Портрет клієнта, ціннісна пропозиція»

Семінар – розгорнута бесіда

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

Товарний ринок.

Суб'єкти товарного ринку.

Складові елементи товарного ринку.

Показники функціонування товарного ринку.

Ринок товарів виробничо-технічного призначення.

Асортимент товарів.

2. Індивідуальне тестування

3. Вирішення ситуаційних задач

Проаналізуйте кейс ціннісної пропозиції для Tesla. Сформулюйте та доповніть характеристики в кожному блоці канви ціннісної пропозиції: задачі (jobs-to-be-done), болі (pains), переваги/вигоди (gains) та відповідні характеристики продуктового блоку.

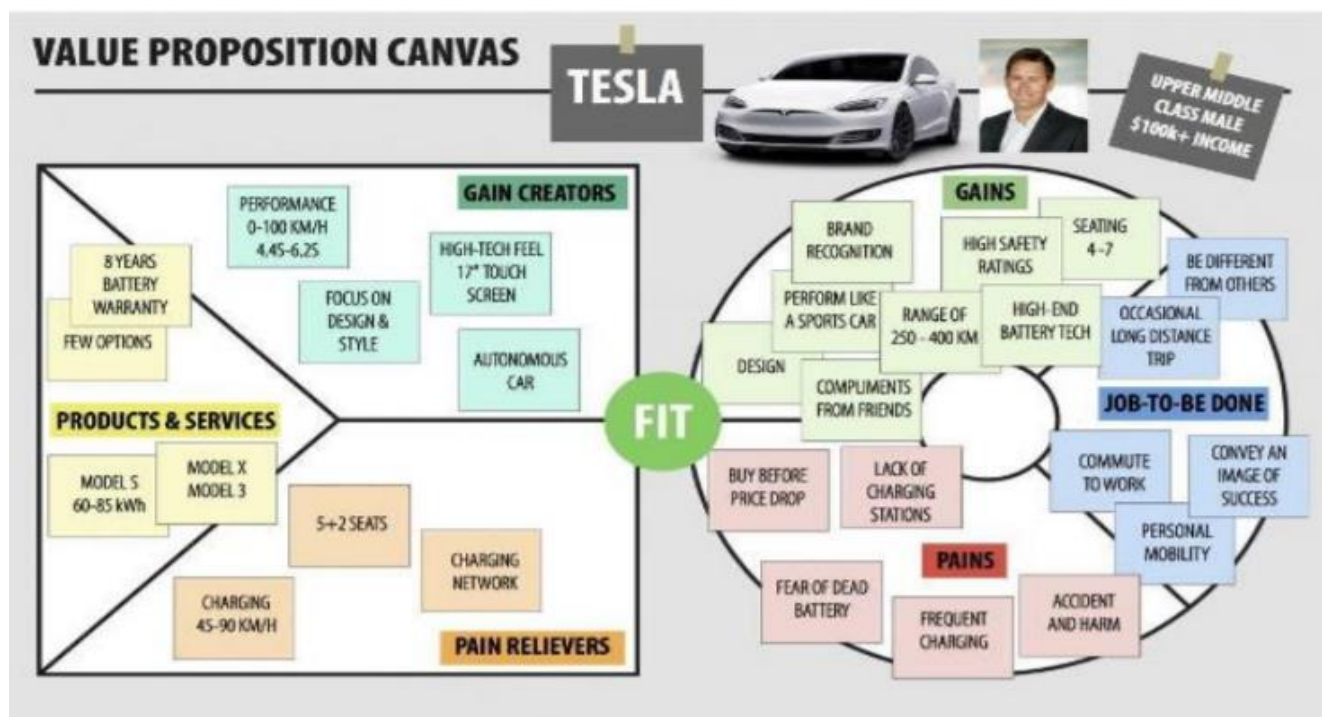

Рисунок 7– Value Proposition Canvas: Tesla (designabetterbusiness.com)

Проведіть дослідження ціннісної пропозиції та визначте потенційних споживачів продукції/послуг вашого стартапу.

Семінар 11 «Попереднє дослідження ринку, валідація ключових гіпотез та мінімальний життєздатний продукт. Валідація ідей стартапів»

Семінар – дискусія

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

Цикл customer development.

Гіпотези та валідація гіпотез.

Інструменти для проведення дослідження клієнтів - опитувальники, інтерв'ю, фокус групи.

Дослідження трендів та статистичних даних.

Платформи Kickstarter, Product Hunt та ін, як інструмент валідації.

Створення MVP.

Задачі, принципи MVP.

Ресурси, інструменти для прототипування.

2. Індивідуальне тестування

3. Вирішення ситуаційних задач, робота над проектами у малих групах

Командам необхідно виконати такі завдання:

- проаналізувати ще раз проблему потенційного користувача;
- зрозуміти, які функції має виконувати перший продукт;
- узяти до уваги всі відвалідовані гіпотези та фідбеки;
- провести брейнстормінг щодо можливих варіантів прототипу;
- визначити, які інструменти та ресурси необхідні для створення прототипу;
- спланувати процес створення MVP з відповідальними, дедлайнами, завданнями.

Створіть перший прототип за допомогою підручних засобів і пояснити, як саме цей прототип розв'язує проблему. Це може бути паперовий прототип (потрібно надати кожній команді відповідні матеріали – папір, ножиці, скотч тощо). Команди також можуть поставити сценку-імітацію того, як їх продукт буде використовуватися в реальному житті та як розв'язувати проблему.

Семінар 12 «Оцінка ринку. Аналіз конкурентів. Нечесні конкурентні переваги»

Семінар – розгорнута бесіда

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

Поняття про об'єм ринку.

Методи оцінки ринку. Аналіз росту ринку.

TAM, SAM, SOM.

Методи аналізу конкурентів.

Несправедливі конкурентні переваги (unfair advantages).

2. Індивідуальне тестування

3. Вирішення ситуаційних задач, робота над проєктами у малих групах

Elomia – це Штучний Інтелект, який замінює психолога. Вона слухає, розуміє і надає психологічну допомогу 24/7. Проєкт виграв 2 гранти, отримав згадки в великих українських ЗМІ і готовий до масштабування.

Розрахунок ринку: 500 мільйонів людей по всьому світу страждають від психічних розладів. Обсяг ринку становить \$ 20 мільярдів. Протягом 2019 року в США 2 мільярди дол було витрачено на цифрові продукти у сфері "mental health". Зростання цифрового сегмента становить 13 % -17,5 % за рік.

Конкуренти і переваги: контрольовані дослідження показують, що Elomia всього на 4 % менш ефективна за психолога. У Elomia нульовий поріг входу: у користувачів відсутній страх говорити про особисте; програма працює цілодобово і коштує в 40 разів дешевше, ніж живий психолог. Цих результатів ми досягли завдяки конкурентній перевазі, яку ми маємо. Це дозволило зібрати одну з найбільших у світі базу даних про психічне здоров'я за низькою ціною.

Обговорити в командах:

1. Розбір кейсу стартапу Elomia щодо питань конкурентного аналізу.

2. Розбір сітки дешево – дорого та зручно – незручно.

3. Порівняння ефективності звичайного психолога та Еломії.

Визначте TAM, SAM, SOM для свого стартапу.

Семінар 13 «Презентація ідей студентських стартапів (частина 1). Пітч-дек»

Семінар – дискусія

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

Теоретичні засади підготовки презентацій.

Правила успішного пітчінгу.

Основи та техніки публічних виступів.

2. Презентація стартапів

Семінар 14 «Презентація ідей студентських стартапів (частина 2). Пітч-дек»

Семінар-дискусія

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

Теоретичні засади підготовки презентацій.

Правила успішного пітчінгу.

Основи та техніки публічних виступів.

2. Презентація стартапів

**ЧАСТИНА 3.
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИ СТУДЕНТІВ**

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

ГЛОБАЛЬНА ІННОВАЦІЙНА КОНКУРЕНЦІЯ ТА ФАКТОРИ, ЩО ЇЇ ВИЗНАЧАЮТЬ

Семінар 1 «Глобалізація світової економіки та її ефекти» *Семінар – розгорнута бесіда*

Методи контролю: фронтальне та індивідуальне опитування, тестування.

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*

2. *Розв'яжіть тестові завдання.*

1. Об'єктивний етап розвитку світової економіки, що передбачає збільшення взаємозалежності національних господарств, формування цілісної світогосподарської системи в планетарному масштабі

- A. глобалізація
- B. інтеграція
- C. інтернаціоналізація
- D. інтерналізація

2. До позитивних наслідків глобалізації відносять

- A. зниження цін і підвищення якості продукції під впливом глобальної конкуренції
- B. ускладнення середовища соціально-економічного розвитку
- C. загострення проблем національної ідентичності
- D. ускладнення системи міжнародного регулювання

3. До позитивних наслідків глобалізації відносять

- A. ускладнення середовища соціально-економічного розвитку
- B. загострення проблем національної ідентичності
- C. поява можливості використовувати зарубіжні і глобальні чинники виробництва
- D. ускладнення системи міжнародного регулювання

4. До негативних наслідків глобалізації відносять

- A. ускладнення середовища соціально-економічного розвитку
- B. загострення проблем національної ідентичності
- C. ускладнення системи міжнародного регулювання
- D. всі відповіді вірні

5. Сукупність національних економічних систем і соціально-економічних відносин між ними, що характеризується високим рівнем інтеграції національних інституційно-правових, соціально-економічних і суспільно-політичних елементів

- A. глокалізація

- В. глобалізація
- С. глобальна світогосподарська система
- Д. немає правильної відповіді

6. Найбільш відомими та репрезентативними показниками оцінки стану та особливостей розвитку глобалізаційних процесів є

- A. KOF Index of Globalization
- B. Global Connectedness Index
- C. Global Innovation Index
- D. Правильні відповіді А та В

7. Найбільших успіхів у глобалізації досягнули такі країни, як

- A. Швейцарія, Нідерланди та Бельгія
- B. Швеція, Великобританія та Німеччина
- C. Австрія, Данія, Фінляндія та Франція
- D. всі відповіді вірні

8. Топ-5 країн за рівнем розвитку глобалізації

- A. Швейцарія, Нідерланди, Бельгія, Швеція, Великобританія
- B. Швейцарія, Нідерланди, Франція, США, Великобританія
- C. Швейцарія, Австрія, Бельгія, Швеція, США
- D. Швейцарія, США, Японія, Китай, Великобританія

9. Логістичною компанією DHL розраховується та оприлюднюється

- A. KOF Index of Globalization
- B. Global Connectedness Index
- C. Global Innovation Index
- D. немає правильної відповіді

10. Швейцарським економічним інститутом розраховується та оприлюднюється

- A. KOF Index of Globalization
- B. Global Connectedness Index
- C. Global Innovation Index
- D. немає правильної відповіді

Рекомендована література [1,2, 5-12, 17-26]

Семінар 2 «Інноваційна конкуренція та міжнародний інноваційний процес»
Семінар – розгорнута бесіда

Методи контролю: фронтальне та індивідуальне опитування, тестування.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Розв'яжіть тестові завдання.

1. Процес створення нового виробу, технології або послуги від формулювання ідеї до освоєння промислового виробництва, випуску в продаж і досягнення комерційного ефекту

- A. інноваційний процес
- B. інноваційна глобалізація
- C. інноваційна конкуренція
- D. інноваційне співробітництво

2. Процес і стан функціонування глобальних (міжнародних) інноваційних мереж, спільна інноваційна діяльність окремих країн і міжнародних корпорацій, спрямовані на набуття конкурентних переваг в планетарному масштабі

- A. інноваційний процес
- B. інноваційна глобалізація
- C. інноваційна конкуренція
- D. немає правильної відповіді

3. У світовій економіці виробництво високотехнологічної наукоємної продукції забезпечують усього

- A. 20-25 макротехнологій
- B. 30-35 макротехнологій
- C. 40-45 макротехнологій
- D. 50-55 макротехнологій

4. Країни «Великої сімки» володіють

- A. 46 макротехнологіями
- B. 48 макротехнологіями
- C. 36 макротехнологіями
- D. 38 макротехнологіями

5. Частка виробленої країнами «Великої сімки» наукомісткої продукції складає

- A. 50 %
- B. 60 %
- C. 70 %
- D. 80%

6. Третій технологічний уклад

- A. водяний двигун, виплавка чавуну і обробка заліза, будівництво каналів
- B. синтетичні матеріали, органічна хімія, кольорова металургія, автомобілебудування, атомна енергетика
- C. паровий двигун, вугільна промисловість, машино- та верстатобудування, чорна металургія

D. електротехнічне і важке машинобудування, виробництво сталі, неорганічна хімія, важке озброєння, кораблебудування, лінії електропередач, стандартизація

7. Науково-технологічна інтеграція країн, яка визначається як взаємодія і взаємозалежність науково-технологічних сфер (національних інноваційних систем) окремих країн, що формують єдиний науково-технологічний комплекс і інформаційно-дослідницького простору є

- A. головним механізмом міжнародного інноваційного процесу
- B. складовою міжнародного інноваційного процесу
- C. елементом міжнародного інноваційного процесу
- D. проблемою міжнародного інноваційного процесу

8. Обчислювальна техніка, телекомунікації, роботобудування, мікро- і оптиковолоконні технології

- A. перший технологічний уклад
- B. другий технологічний уклад
- C. третій технологічний уклад
- D. четвертий технологічний уклад

9. У другому 10-літті ХХІ століття почав формуватися

- A. третій технологічний уклад
- B. четвертий технологічний уклад
- C. п'ятий технологічний уклад
- D. шостий технологічний уклад

10. Четверта промислова революція пов'язана із становленням

- A. третім технологічним укладом
- B. четвертим технологічним укладом
- C. п'ятим технологічним укладом
- D. шостим технологічним укладом

Рекомендована література [1,2, 5-12, 17-26]

Семінар 3 «Державна інноваційна політика та стратегії розвитку країн в умовах глобалізації та глобальної інноваційної конкуренції»

Семінар запитань і відповідей

Методи контролю: фронтальне та індивідуальне опитування, тестування.

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*

2. *Розв'яжіть тестові завдання.*

1. Види стратегій інноваційного розвитку

- A. стратегія «перенесення», стратегія «запозичення», стратегія «нарощування»
- B. стратегія «запозичення», стратегія «нарощування», стратегія «обміну»
- C. стратегія «перенесення», стратегія «запозичення», стратегія «нарощування»
- D. стратегія «перенесення», стратегія «Запозичення», стратегія «обміну»

2. Концепція випереджального розвитку передбачає

- A. отримання нових знань та розробку із зовнішніх джерел з усіма перевагами і недоліками
- B. генерацію нових знань за рахунок внутрішніх джерел
- C. орієнтацію на досягнення і утримання позицій у порівнянні з провідними країнами
- D. правильної відповіді немає

3. Концептуальний алгоритм і набір механізмів реалізації стратегічних установок інноваційного розвитку, що враховує особливості національної економіки та національної інноваційної системи, що включає національну конфігурацію складових інноваційного процесу

- A. стратегія інноваційного розвитку
- B. національна модель стратегії інноваційного розвитку
- C. міжнародний інноваційний процес
- D. немає правильної відповіді

4. Передбачає використання зарубіжного науково-технічного та інноваційного потенціалу в національній економіці за допомогою імпорту інновацій. Поступово створюється власний науково-технічний та інноваційно-промисловий потенціал, відтворюється замкнутий інноваційний цикл

- A. стратегія «перенесення»
- B. стратегія «запозичення»
- C. стратегія «нарощування»
- D. немає правильної відповіді

5. Концепція «наздоганяючого» розвитку

- A. стратегія «перенесення» та стратегія «нарощування»
- B. стратегія «запозичення» та стратегія «нарощування»
- C. стратегія «перенесення» та стратегія «запозичення»
- D. немає правильної відповіді

6. Передбачає економічний розвиток на основі збереження існуючого стану національної економіки, недопущення «соціальних вибухів» і істотних політичних перетворень в країні

- A. стратегія «збереження»
- B. стратегія «захисту»
- C. стратегія «конкуренції»
- D. всі відповіді вірні

7. Стратегії економічного розвитку в умовах інноваційної світогосподарської системи

- A. стратегія «перенесення», «запозичення», «нaroщування»
- B. стратегія «перенесення», «захисту», «конкуренції»
- C. стратегія «збереження», «захисту», «конкуренції»
- D. стратегія «збереження», «запозичення», «нaroщування»

8. Заснована на розвитку інноваційного підприємництва, особливо венчурного

- A. американська модель
- B. японська модель
- C. європейська модель
- D. всі відповіді вірні

9. Базується на верховенстві великих корпорацій, що володіють значними ресурсами, в яких і реалізується механізм інтенсифікації інноваційної діяльності, а також на особливих міжфірмових зв'язках

- A. американська модель
- B. японська модель
- C. європейська модель
- D. всі відповіді вірні

10. Становлення моделі економічного зростання з ендогенним НТП (інноваційної моделі економічного розвитку), побудова постіндустріального і «інформаційного» суспільства, «нової економіки» і «економіки знань» в масштабах всієї НЕС

- A. приватна ціль державної інноваційної політики
- B. загальна ціль державної інноваційної політики
- C. інтегральна ціль державної інноваційної політики
- D. немає правильної відповіді

Рекомендована література [1,2, 5-12, 17-26]

Семінар 4 «Національна інноваційна система та інноваційна інфраструктура країни»

Семінар запитань і відповідей

Методи контролю: фронтальне та індивідуальне опитування, тестування.

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*

2. *Розв'яжіть тестові завдання.*

1. Сукупність науково-дослідних структур та новітніх секторів економіки, які здійснюють розробку, поширення і реалізацію передових досягнень НТП в комплексі інновацій різного характеру

- A. національна інноваційна система
- B. інноваційна інфраструктура
- C. інноваційний комплекс
- D. інноваційний потенціал

2. Територіальні утворення міського типу з розвинутою інфраструктурою сфери обслуговування, орієнтовані на створення і комерційне освоєння результатів фундаментальних і науково-прикладних досліджень, підтримку малих науково-дослідних і дослідно-виробничих підприємств в сфері високих технологій

- A. технологічні парки
- B. інноваційні фонди
- C. венчурні фонди
- D. технополіси

3. Наукомістке підприємство, інтегроване з науково-дослідними та навчальними закладами, регіональними інноваційними центрами та іншими структурами, діяльність якого спрямована забезпечення інноваційних підприємств широким спектром послуг

- A. технологічні парки
- B. інноваційні фонди
- C. венчурні фонди
- D. немає правильної відповіді

4. Документ, що засвідчує визнання технічного рішення винахід і закріплює за особою, кому він виданий, виключне право на цей винахід

- A. патент
- B. ліцензія
- C. сертифікат
- D. всі відповіді вірні

5. Символ певної організації, який використовується для індивідуалізації виробника товару і не може бути використаний іншими організаціями без офіційного дозволу власника

- A. бренд
- B. товарний знак
- C. логотип
- D. патент

6. Сукупність взаємопов'язаних інститутів, організацій (структур), що зайняті виробництвом та комерційною реалізацією наукових знань і технологій у межах національних кордонів

- A. національна інноваційна система
- B. венчурний фонд
- C. технополіс
- D. інноваційна інфраструктура

7. Структура, яка створює умови для підвищення рівня ефективності та успішності новостворених підприємств, шляхом надання їм широкого спектру послуг підтримки, включаючи надання приміщень

- A. бізнес-інкубатор
- B. венчурний фонд
- C. технологічний парк
- D. центр трансферу технологій

8. Елемент інноваційної інфраструктури, який сприяє комерціалізації, використанню результатів НДДКР, шляхом їх експертизи, оцінки прогнозованого значення ефекту від їх впровадження, просування результатів науково-технічних досліджень на ринок

- A. бізнес-інкубатор
- B. венчурний фонд
- C. технологічний парк
- D. центр трансферу технологій

9. Науково-дослідні комплекси, що не мають прямого територіальної зв'язку з виробництвом

- A. технополіси
- B. наукові міста
- C. НІС
- D. центр трансферу технологій

10. Відповідно до Закону України «Про інноваційну діяльність», інноваційне підприємство – підприємство (об'єднання підприємств), що

- A. розробляє, виробляє і реалізує інноваційні продукти і (або) продукцію чи послуги, обсяг яких у грошовому вимірі перевищує 50 відсотків його загального обсягу продукції і (або) послуг
- B. розробляє, виробляє і реалізує інноваційні продукти і (або) продукцію чи послуги, обсяг яких у грошовому вимірі перевищує 60 відсотків його загального обсягу продукції і (або) послуг
- C. розробляє, виробляє і реалізує інноваційні продукти і (або) продукцію чи послуги, обсяг яких у грошовому вимірі перевищує 70 відсотків його загального обсягу продукції і (або) послуг
- D. розробляє, виробляє і реалізує інноваційні продукти і (або) продукцію чи послуги, обсяг яких у грошовому вимірі перевищує 80 відсотків його загального обсягу продукції і (або) послуг

Рекомендована література [1,2, 5-12, 17-26]

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 ІННОВАЦІЙНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО ТА УПРАВЛІННЯ СТАРТАП- ПРОЄКТАМИ

Семінар 5 «Стартап екосистема» *Семінар запитань і відповідей*

Методи контролю: фронтальне та індивідуальне опитування, тестування, розв'язання задач та ситуацій.

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*

2. *Розв'яжіть тестові завдання.*

1. До основних характеристик стартапу можна віднести

- A. тимчасовість
- B. інноваційність
- C. масштабованість
- D. всі відповіді вірні

2. Стартап – це

A. тимчасова організація, яка створена для пошуку повторюваної, масштабованої та прибуткової бізнес-моделі

B. середовище, в якому взаємодіють всі гравці, так чи інакше пов'язані з індустрією виробництва

C. група людей, які об'єднані спільною метою та взаємодоповнюють один одного у досягненні мети, розділяють спільні цінності та мають спільну візію і місію

D. розуміння команди, як саме досягти своїм продуктом або послугою реалізації візії

3. Здатність швидко, без великої кількості ресурсів виходити на нові ринки – це особливість стартапу

- A. тимчасовість
- B. інноваційність
- C. масштабованість
- D. всі відповіді вірні

4. Здатність адаптуватися у часі та у довгостроковій перспективі приносити прибуток – це

- A. повторюваність
- B. тимчасовість
- C. стабільність
- D. масштабованість

5. До класичних етапів розвитку стартапу, можна віднести

А. формування команди, пошук проблеми, ідея/рішення, валідація проблеми та цільової аудиторії, прототип, тестування, розробка/покращення продукту, вихід та аналіз ринку/програмування

В. формування команди, пошук проблеми, ідея/рішення, валідація проблеми та цільової аудиторії, прототип, тестування, розробка/покращення продукту, вихід на ринок/масштабування

С. формування команди, пошук проблеми, ідея, аналіз проблеми та цільової аудиторії, прототип, тестування, розробка/покращення продукту, вихід на ринок/масштабування

Д. формування команди, пошук проблеми, ідея, валідація проблеми та цільової аудиторії, прототип, тестування, розробка/покращення продукту, вихід та аналіз ринку /масштабування

6. Середовище, в якому взаємодіють всі гравці, так чи інакше пов'язані з індустрією стартапів – це

- А. стартап екосистема
- В. університет
- С. корпорації
- Д. інвестори

7. Стартап екосистема складається з наступних складових

- А. підприємець, університет
- В. уряд, корпорації
- С. інвестори
- Д. всі відповіді вірні

8. Наукова інфраструктура, на основі якої створюються всі умови для освіти та зрощування студентських стартапів – це

- А. університет
- В. корпорації
- С. лабораторії
- Д. підприємство

9. Орган, основною функцією якого є підтримка підприємців та впровадження відповідних законодавчих ініціатив є

- А. уряд
- В. корпорація
- С. інвестор
- Д. підприємство

10. Організації створені для того, щоб допомагати стартапам на ранніх стадіях розвитку – це

- А. інкубатори і акселератори
- В. інвестори
- С. підприємництво і корпорації

D. всі відповіді вірні

Рекомендована література [3,4,13-16,17-26]

**Семінар 6 «Основні принципи формування команди, ролі в команді
стартапу, динаміка команди»
Семінар – розгорнута бесіда**

Методи контролю: фронтальне та індивідуальне опитування, тестування.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Розв'яжіть тестові завдання.

1. Група людей, які об'єднані спільною метою та взаємодоповнюють один одного у досягненні мети, розділяють спільні цінності та мають спільну візію і місію – це

- A. команда
- B. акселератори
- C. інвестор
- D. університет

2. Взаємодоповнення в контексті формування команди – це

- A. група людей, які об'єднані спільною метою, доповнюють один одного у досягненні мети
- B. навички та підходи всіх членів команди, що відрізняються, для ефективності реалізації стартапу
- C. розуміння команди, як саме досягти своїм продуктом або послугою місію
- D. правильна відповідь відсутня

3. В контексті стартапу лідер – це

- A. людина, що відповідає за налаштування операційної діяльності, розподіл обов'язків, внутрішній менеджмент
- B. виконавець, що безпосередньо контролює та реалізує процеси
- C. людина, котра бере на себе всі обов'язки по виконанню завдання
- D. всі відповіді вірні

4. До командних ролей доцільно віднести такі

- A. Chief Executive Officer
- B. Chief Financial Officer
- C. Chief Technical Officer
- D. всі відповіді вірні

- 5. Команда, на початковому етапі формується не великого розміру з причин**
- A. з причин обмежених ресурсів
 - B. з причин не надійності команди на ранній стадіях
 - C. з причин малої кількості однодумців
 - D. всі відповіді вірні
- 6. Одним із важливіших аспектів в команді на ранніх етапах формування є**
- A. баланс в компетенціях
 - B. синхронізоване бачення щодо перспектив та стратегії розвитку
 - C. якісно планувати цілі та вибудовувати операційний менеджмент
 - D. всі відповіді вірні
- 7. Бачення, куди стартап і команда рухаються і до чого мають прийти в довгостроковій перспективі – це**
- A. місія
 - B. візія
 - C. ціль
 - D. стратегія
- 8. Розуміння команди, як саме досягти своїм продуктом або послугою реалізації візії – це**
- A. місія
 - B. візія
 - C. ціль
 - D. стратегія
- 9. Погляди, які розділяються всією командою та є основним критерієм у прийнятті певних рішень – це**
- A. місія
 - B. ціль
 - C. цінності
 - D. стратегія
- 10. Головний фактор, від якого залежить результат на початковій ставленні становлення стартапу, доцільно вважати**
- A. збалансованість команди
 - B. синхронність
 - C. відповідальність команди
 - D. чітко побудована стратегія

3. Виконайте практичне завдання

1. Підготуйте короткий пітч (30-60 сек) з наступними складовими: ідея для стартапу, які навички, компетенції, досвід є для стартапу: лідерство, ІТ, маркетинг, дизайн, фінанси, управління проектами тощо.

2. Визначте візію і цінності стартапу.

Рекомендована література [3,4,13-16,17-26]

Семінар 7 «Дизайн мислення, визначення проблеми потенційних клієнтів і користувачів, емпатія» **Семінар – розгорнута бесіда**

Методи контролю: фронтальне та індивідуальне опитування, тестування.

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*

2. *Розв'яжіть тестові завдання.*

1. Поняття проблема в контексті стартапу слід розуміти, як

- A. те, з чого починається стартап
- B. “біль” людей, яку потенційно можна вирішити
- C. ідея, для вирішення
- D. відсутня вірна відповідь

2. Метод розробки продуктів та послуг, що є клієнторієнтованими – це

- A. стартап
- B. дизайн мислення
- C. канва бізнес моделі
- D. всі відповіді вірні

3. До методів побудови емпатії доцільно віднести

A. питання, інтерв'ю, аналіз, пройти самостійно клієнтський шлях, розробити гіпотезу

B. питання, інтерв'ю, спостереження (тенденції), пройти самостійно клієнтський шлях, розробити гіпотезу

C. питання, інтерв'ю, спостереження (тенденції), пройти самостійно клієнтський шлях, залучити користувача до розробки

D. питання, інтерв'ю, аналіз, пройти самостійно клієнтський шлях, залучити користувача до розробки

4. Під емпатією доцільно розуміти

- A. здатність поставити себе на місце іншої людини
- B. “біль” людей, яку потенційно можна вирішити
- C. ідея, для вирішення
- D. відсутня вірна відповідь

5. Отримувати інформацію можна за допомогою

- A. первинним і вторинним
- B. опитування і анкетування
- C. експерименти і аналіз тренду
- D. відсутня правильна відповідь

6. Інструмент, що дозволяє глибше зрозуміти контекст користувача – це

- A. опитування
- B. інтерв'ю
- C. карта емпатії
- D. фокус група

7. Методика «5 чому» використовується для того

- A. щоб відповісти на конкретну проблему, щоб знайти дійсну глибинну причину
- B. щоб зрозуміти, чи зможе команда вирішити існуючу проблему
- C. щоб зрозуміти наших потенційних споживачів
- D. щоб визначити головні проблеми ідеї

8. Мета стадії пошуку проблеми - це:

- A. проаналізувати проблеми, отримані під час стадії емпатії і подрібнити їх на вузлі проблеми
- B. знайти 2-3 глобальні проблеми, і працювати з ними далі
- C. знайти рішення до інсайтів, отриманих після стадії емпатії
- D. всі відповіді вірні

9. Оберіть ті інструменти і методики, які використовуються на першому етапі дизайн-мислення:

- A. аналіз соціальних медіа цільової аудиторії
- B. створення прототипу
- C. глибинне інтерв'ю
- D. брейнштурмінг

10. Розставте у вірній послідовності етапи Дизайн-мислення

- A. пошук проблеми
- B. прототипування
- C. емпатія
- D. тестування
- E. генерування ідей

3. Виконайте практичне завдання

1. Опишіть проблему, яку ви будете вирішувати.
2. Напишіть список питань, що будуть використані для емпатії та проведення інтерв'ю чи досліджень (не менше 15).
3. Напишіть питання "Як саме ми..." до вашої проблеми (не менше 10).

4. Заповніть таблицю 1

Таблиця 1 - Карта емпатії

Що користувач бачить?	
Що користувач чує?	
Що користувач говорить і робить?	
Про що користувач думає?	

Рекомендована література [3,4,13-16,17-26]

Семінар 8 «Дизайн мислення, пошук і вибір ідеї» Семінар – розгорнута бесіда

Методи контролю: фронтальне та індивідуальне опитування, тестування, розв'язання задач та ситуацій.

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*

2. *Розв'яжіть тестові завдання.*

1. Мета етапу генерування ідей - придумати якнайбільше неочевидних варіантів вирішення проблеми. Оберіть ті правила, які застосовуються на етапі генерування, щоб досягнути мети

- A. зібрати різнопрофільну команду
- B. одразу оцінювати ідеї по критеріях
- C. відмічати позитивне в кожній ідеї
- D. використовувати принцип “так, але..”
- E. обговорювати ідеї один за одним

2. До ідей генерацій ідей можна віднести такі як

- A. брейнстормінг
- B. майндмеппінг
- C. скетчінг
- D. всі відповіді вірні

3. Брейнстормінг – це

A. техніка зручного запису та систематизації інформації
B. системно організована інтелектуальна діяльність підготовлених фахівців, які використовують прийоми та способи роботи мозку для колективного аналізу і генерації ідей

C. метод підготовки рішень шляхом ознайомлення експертів з поглядами один одного, виявлення різних поглядів

D. метод пошуку ідей для вирішення будь-якої проблеми, в основі методу лежить висловлення будь-яких ідей без обмежень і засудження

4. Майндмеппінг – це

А. метод пошуку ідей для вирішення будь-якої проблеми, в основі методу лежить висловлення будь-яких ідей без обмежень і засудження

В. системно організована інтелектуальна діяльність підготовлених фахівців, які використовують прийоми та способи роботи мозку для колективного аналізу і генерації ідей

С. техніка зручного запису та систематизації інформації

Д. метод підготовки рішень шляхом ознайомлення експертів з поглядами один одного, виявлення різних поглядів

5. До основних правил брейнстормінг можна віднести

А. не критикувати, будувати ідеї на ідеях один одного, фокусуйтеся на проблемі, систематизуйте ідеї котрі ви генерували, для вибору ідеї голосуйте

В. не критикувати, будувати ідеї на основі існуючих проблем, фокусуйтеся на проблемі, систематизуйте ідеї котрі ви генерували, для вибору ідеї голосуйте

С. не критикувати, будувати ідеї на ідеях один одного, фокусуйтеся на проблемі, систематизуйте ідеї котрі ви генерували, для вибору ідеї проведіть опитування у потенційних споживачів

Д. не критикувати, будувати ідеї на існуючих проблем, фокусуйтеся на ідейності проблеми, систематизуйте ідеї котрі ви генерували, для вибору ідеї проведіть опитування у потенційних споживачів

6. «Протилежне мислення» - це

А. інструмент, який дозволяє легко поставити під сумнів давні “стереотипні” припущення, пов’язані зі стартапом, що є ключовим фактором для пошуку «нестандартних ідей»

В. техніка для аналізу успішного бізнесу, виявлення того, що робить його успішним, а потім застосування тих самих принципів для вашого бізнесу

С. корисний інструмент, що дозволяє генерувати велику кількість ідей без надзвичайних зусиль

Д. циклічний алгоритм

7. Процес не має перетворитися на дискусію - це

А. правильний тон брейнстормінгу

В. правило брейнстормінгу

С. завдання брейнстормінгу

Д. всі відповіді вірні

8. Правила брейнстормінгу були запропоновані Алексом Осборном у

А. 1963 році

В. 1953 році

С. 1973 році

Д. 1983 році

9. Аналогічне мислення - це

А. інструмент, який дозволяє легко поставити під сумнів давні “стереотипні” припущення, пов’язані зі стартапом, що є ключовим фактором для пошуку «нестандартних ідей»

В. техніка для аналізу успішного бізнесу, виявлення того, що робить його успішним, а потім застосування тих самих принципів для вашого бізнесу

С. корисний інструмент, що дозволяє генерувати велику кількість ідей без надзвичайних зусиль

Д. циклічний алгоритм

10. Мета стадії дизайну мислення

А. знайти максимальну кількість ідей, які можуть вирішити визначену проблему

В. не має перетворитися на дискусію

С. не припускати засудження та заглиблення до аналізу ідей

Д. всі відповіді вірні

3. Виконайте практичне завдання

1. Проведіть попереднє дослідження і валідувати ідеї за допомогою командної генерації ідей (напишіть 3 найкращі ідеї).

2. Опишіть, як саме кожна з запропонованих ідей вирішить обрану вами проблему.

Рекомендована література [3,4,13-16,17-26]

Семінар 9 «Канва бізнес-моделі: проблема та рішення»

Семінар – розгорнута бесіда

Методи контролю: фронтальне та індивідуальне опитування, тестування.

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*

2. *Розв’яжіть тестові завдання.*

1. Інструмент, що дозволяє візуалізувати бізнес-модель стартапу на одному аркуші – це

А. бізнес план

В. канва бізнес моделі

С. презентація

Д. ментальна карта

2. Канва бізнес моделі розроблена для

А. розуміння, на якій стадії знаходиться стартап, які слабкі і сильні сторони, які перспективи, як стартап планує заробляти гроші і куди потрібно рухатись далі

В. короткої презентації стартапу для інвестора

С. висування гіпотез, для подальшого покращення стартапу

D. аналізу стартапу на ринку та удосконалення

3. До найвідоміших канви для створення бізнес моделі

- A. lean Canvas та бізнес модель Остервальдера і Піньє
- B. Chief Executive Officer та lean Canvas
- C. lean Canvas
- D. всі відповіді вірні

4. Основною відмінною характеристикою канви Lean Canvas від бізнес-моделі Остервальдера і Піньє є

- A. модель Остервальдера націлена на існуючі стартапи вже з результатами, Lean Canvas орієнтована на запуск нового продукту
- B. модель Остервальдера націлена на більш дорослі стартапи вже з першими результатами для існуючих продуктів, Lean Canvas орієнтована на запуск нового продукту
- C. модель Остервальдера націлена на більш дорослі стартапи вже з першими результатами для існуючих продуктів, Lean Canvas орієнтована на стартапи, котрі мають потенційних інвесторів
- D. модель Остервальдера націлена на більш дорослі стартапи вже з першими результатами для існуючих продуктів, Lean Canvas орієнтована на роботу з новими стартапами, котрі не мають аналогу

5. Бізнес модель Канвас відрізняється від моделі Lean Canvas наступними сегментами

- A. ресурси замість КРІ
- B. партнери замість проблеми та альтернатив
- C. відносини з клієнтом замість конкурентної переваги
- D. всі відповіді вірні

6. Модель Lean Canvas визначає таку кількість основних сегментів

- A. 5
- B. 9
- C. 10
- D. 7

7. Модель Lean Canvas складається з таких основних сегментів

- A. клієнтський сегмент, проблема та існуючі альтернативи, джерела доходу
- B. рішення, унікальна ціннісна пропозиція, канали комунікації з клієнтом
- C. ключові метрики, витрати, нечесна перевага
- D. всі відповіді вірні

8. Аналіз альтернатив в контексті Lean Canvas - це

- A. як ще можна заробити на продукті
- B. як ще люди вирішують проблему
- C. які ще цільові сегменти ви можете охопити

D. які ще статті витрат ви маєте

9. Не входить до Lean Canvas блок

- A. ціннісна пропозиція
- B. ресурси
- C. витрати
- D. клієнтський сегмент

10. Клієнтський сегмент – це

- A. блок, який відповідає за визначення цільової аудиторії продукту
- B. опишис детального продукту, який ви пропонуєте, характеристики, ключові можливості та як ви вирішуєте описані вами проблеми
- C. скільки коштуватиме ваш продукт чи послуга
- D. опис проблеми, яку ви вирішуєте та всі підпроблеми

3. Виконайте практичне завдання

1. Побудуйте бізнес-модель стартапу. Відповідно до наведеного шаблону бізнес-моделі «Canvas» Олександра Остервальдера та Іва Піньє сформууйте бізнес-модель для вибраної ідеї стартап проєкту.

Опишіть детально кожний структурний елемент бізнес-моделі стартапу за такими основними структурними елементами бізнес-моделі :

- 1) клієнтський сегмент;
- 2) проблема та існуючі альтернативи;
- 3) джерела доходів;
- 4) рішення;
- 5) унікальна ціннісна пропозиція;
- 6) канали комунікації з клієнтами;
- 7) ключові метрики;
- 8) структура витрат;
- 9) нечесна перевага.

За структурою витрати можна розділити на такі категорії: фіксовані витрати, змінні витрати, економія на масштабі, ефект диверсифікації.

2. Опрацюйте блоки канви про проблему та ідею та заповніть таблицю 2.

Таблиця 2 - Проблеми та недоліки існуючих альтернатив

Альтернатива	Переваги	Недоліки

Рекомендована література [3,4,13-16,17-26]

**Семінар 10 «Канва бізнес моделі. Портрет клієнта, ціннісна пропозиція»
Семінар – розгорнута бесіда**

Методи контролю: фронтальне та індивідуальне опитування, тестування.

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*

2. *Розв'яжіть тестові завдання.*

1. Тестування гіпотез, ідей або конкретного прототипу на цільовій аудиторії – це

- A. Customer developmen
- B. Product Adoption Curve
- C. Value Proposition Canvas
- D. Lean Canvas

2. Графік, який візуалізує динаміку “визрівання” різних типів користувачів інноваційними продуктами

- A. Customer developmen
- B. Product Adoption Curve
- C. Value Proposition Canvas
- D. Lean Canvas

3. Головна ідея кривої адаптації продукту полягає

A. більшість споживачів, будуть прагнути спробувати новинку якомога раніше

B. абсолютна більшість потенційних користувачів стартапу буде готова почати користуватися продуктом тільки, коли він стане вже дуже просунутий

C. більшість споживачів очікують наочні свідчення того, що інновація приносить користь, до ухвалення рішення щодо її адаптації

D. абсолютна більшість скептично ставиться до змін і адаптує інновацію

4. До головних категорій споживачів на ранній стадії стартапу, які допоможуть валідувати проблему, протестувати продукт і отримати постійний фідбек, доцільно віднести

- A. новатори та пізня більшість
- B. новатори та рання більшість
- C. новатори та the chasm
- D. новатори та ранні послідовники

5. Новатори – це

A. люди, які скептично ставиться до змін і адаптує інновацію тільки після того, як її було успішно апробовано більшістю населення

B. люди, які прагнуть спробувати новинку якомога раніше

C. люди, які очікують вже перевірену новаторами інформація про переваги продукту, інструкції з експлуатації, перелік технічних характеристик тощо

D. люди, які хочуть бачити наочні свідчення того, що інновація приносить користь, до ухвалення рішення щодо її адаптації

6. До класичних характеристик для сегментації цільової аудиторії можна віднести

- A. географія, демографія, психографіка, поведінка
- B. географія, демографія, фінанси, емоційний фон споживача
- C. географія, демографія, фінанси, поведінка
- D. географія, демографія, психографіка, емоційний фон споживача

7. Уособлена уявна людина, що є ідеальним типовим користувачем чи клієнтом - це

- A. канва клієнта
- B. потенційний споживач
- C. портрет клієнта
- D. портрет підприємця

8. Клієнтські завдання - це

- A. це та унікальна цінність, яку ви прагнете донести до клієнтів та користувачів
- B. це ті задачі, які клієнт хоче/може вирішити за допомогою продукту чи послуги
- C. це те, що може зупинити клієнта від покупки
- D. це ті додаткові аспекти, які клієнт очікує отримати з продуктом чи послугою

9. Продукти та послуги - це

- A. це та унікальна цінність, яку ви прагнете донести до клієнтів та користувачів
- B. це ті задачі, які клієнт хоче/може вирішити за допомогою продукту чи послуги
- C. це всі складові та деталі вашого продукту чи послуги
- D. це продукт який може запобігти болям

10. Обезболюючі - це

- A. це та унікальна цінність, яку ви прагнете донести до клієнтів та користувачів
- B. це ті задачі, які клієнт хоче/може вирішити за допомогою продукту чи послуги
- C. це всі складові та деталі вашого продукту чи послуги
- D. це продукт який може запобігти болям

3. Виконайте практичне завдання

1. Заповніть таблицю 3 «Канва ціннісної пропозиції».

Таблиця 3 - «Канва ціннісної пропозиції»

Задачі	
Функціональні	
Соціальні	
Емоційні	
Болі	
Переваги	
Знеболюючі	
Додаткові переваги	
Продукти та послуги	

2. Створіть портрет клієнта для цільових сегменту вашого стартапу за таблицею 4 та 5.

Таблиця 4 - Портрет клієнта B2C

Ім'я	
Країна	
Місто	
Вік	
Стать	
Сімейний стан	
Хобі	
Дохід	
Професія	

Таблиця 5 - Портрет клієнта B2B

Розмір компанії	
Сфера діяльності	
Країна діяльності	
Структура компанії (корпорація, стартап, аутсорс)	

Рекомендована література [3,4,13-16,17-26]

Семінар 11 «Попереднє дослідження ринку, валідація ключових гіпотез та мінімальний життєздатний продукт. Валідація ідей стартапів»
Семінар – дискусія

Методи контролю: фронтальне та індивідуальне опитування, тестування.

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*

2. *Розв'яжіть тестові завдання.*

1. Цикл Customer Development Cycle складається з таких 2-х елементів

- A. гіпотеза, проектування експерименту
- B. гіпотеза, валідація
- C. валідація, проектування експерименту
- D. гіпотеза, інсайт

2. Customer discovery - це

- A. валідація наявності проблеми, валідація цільової аудиторії, валідація відповідності рішення проблемі
- B. валідація готовності потенційних потенційних клієнтів платити за продукт
- C. валідація продукту і покращення
- D. всі відповіді вірні

3. Customer validation - це

- A. валідація наявності проблеми, валідація цільової аудиторії, валідація відповідності рішення проблемі
- B. валідація готовності потенційних клієнтів платити за продукт
- C. валідація продукту і покращення
- D. всі відповіді вірні

4. До інструментів для валідації гіпотез можна віднести

- A. опитувальники, глибинні інтерв'ю, фокус групи
- B. збір аналітики, google trends
- C. тестування прототипу продукту потенційними клієнтами, productHunt
- D. всі відповіді вірні

5. Найпростішими та найдешевшими інструментами для проведення кастдеву є

- A. опитування та інтерв'ю
- B. глибинні інтерв'ю, фокус групи
- C. тестування прототипу продукту потенційними клієнтами
- D. збір аналітики, google trends

6. Minimum Viable Product - це

- A. це перша версія продукту/послуги
- B. максимально можливий об'єм ринку

С. передбачає пошук аналітичних звітів, статистичних даних, звітів, досліджень

Д. означає той його сегмент, який може бути охоплений продуктом, враховуючи географічний таргет

7. Головний принцип, який команда повинна враховувати при плануванні першого продукту

- A. мінімальність
- B. багатофункціонал
- C. економний
- D. всі відповіді вірні

8. До основних задач MVP слід віднести

- A. запустити першу мінімальну версію
- B. отримати сет найперших користувачів (новаторів)
- C. отримати фідбеки від перших користувачів
- D. всі відповіді вірні

9. До головних принципів створення MVP слід віднести

- A. швидкість, мінімальний функціонал, не ідеальний
- B. швидкість, мінімальний функціонал, ідеальний
- C. швидкість, максимальний функціонал, не ідеальний
- D. швидкість, максимальний функціонал, ідеальний

10. До інструментів операційного управління доцільно віднести

- A. комунікації, менеджмент завдань, зберігання даних
- B. комунікації, менеджмент завдань, аналіз даних
- C. комунікації, аналітичні, зберігання даних
- D. комунікації, маркетингові, аналіз даних

3. Виконайте практичне завдання

1. Побудуйте власний концепт MVP, описавши базовий функціонал та план створення прототипу.

Рекомендована література [3,4,13-16,17-26]

Семінар 12 «Оцінка ринку. Аналіз конкурентів. Нечесні конкурентні переваги»

Семінар – розгорнута бесіда

Методи контролю: фронтальне та індивідуальне опитування, тестування.

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*

2. *Розв'яжіть тестові завдання.*

1. Об'єм ринку - це

А.максимально можливий об'єм, який може охопити теоретично стартап, якщо припустити, що не існує взагалі ніяких обмежень

В.один з компонентів аналізу ринку, що націлений на розрахунок потенційного обсягу ринку, який може охопити ваш продукт або послуга

С.передбачає пошук аналітичних звітів, статистичних даних, звітів, досліджень

Д.реалістична частка ринку, яку стартап може завоювати за допомогою доступних йому ресурсів

2. При розрахунку об'єму ринку виділяють 3 категорії оцінки

Е. TAM, SAM, SOM

Ф. CEO, COO, CMO

Г. CMO, CTO, CFO

Н. SAM, SOM, COO

3. Total Addressable Market - це

А.передбачає пошук аналітичних звітів, статистичних даних, звітів, досліджень, або припущень засновників стартапу, які дозволять порахувати та зробити висновок щодо того, скільки грошей витрачається на цьому ринку, тобто загальний річний оборот грошей

В.максимально можливий об'єм ринку, який може охопити теоретично стартап, якщо припустити, що не існує взагалі ніяких обмежень

С.реалістична частка ринку, яку стартап може завоювати за допомогою доступних йому ресурсів

Д.означає той його сегмент, який може бути охоплений продуктом, враховуючи географічний таргет

4. Serviceable Obtainable Market - це

А.передбачає пошук аналітичних звітів, статистичних даних, звітів, досліджень, або припущень засновників стартапу, які дозволять порахувати та зробити висновок щодо того, скільки грошей витрачається на цьому ринку, тобто загальний річний оборот грошей

В.максимально можливий об'єм ринку, який може охопити теоретично стартап, якщо припустити, що не існує взагалі ніяких обмежень

С.реалістична частка ринку, яку стартап може завоювати за допомогою доступних йому ресурсів

Д.означає той його сегмент, який може бути охоплений продуктом, враховуючи географічний таргет

5. Фінансовий розрахунок - це

А. передбачає пошук аналітичних звітів, статистичних даних, звітів, досліджень, або припущень засновників стартапу, які дозволять порахувати та зробити висновок щодо того, скільки грошей витрачається на цьому ринку, тобто загальний річний оборот грошей

В. максимально можливий об'єм ринку, який може охопити теоретично стартап, якщо припустити, що не існує взагалі ніяких обмежень

С. реалістична частка ринку, яку стартап може завоювати за допомогою доступних йому ресурсів

Д. означає той його сегмент, який може бути охоплений продуктом, враховуючи географічний таргет

6. SOM розраховуються за такими способами

А. базуючись на потужностях та ресурсів

В. базуючись на можливостях та ресурсів

С. базуючись на потужностях та конкурентах

Д. базуючись на можливостях та ринку

7. Зростання ринку - це

А. показник, на основі якого ви можете зрозуміти динаміку ринку і на скільки щорічно він зростає

В. аналіз складових діяльності конкурентів стартапу з метою кращого розуміння ваших конкурентних переваг

С. те, що робить команду/продукт стартапу кращою за команду/продукт конкурентів, те, що важко скопіювати і що робить стартап сильнішими гравцями на ринку

Д. максимально можливий об'єм ринку, який може охопити теоретично стартап, якщо припустити, що не існує взагалі ніяких обмежень

8. Аналіз конкурентів - це

А. показник, на основі якого ви можете зрозуміти динаміку ринку і на скільки щорічно він зростає

В. аналіз складових діяльності конкурентів стартапу з метою кращого розуміння ваших конкурентних переваг

С. те, що робить команду/продукт стартапу кращою за команду/продукт конкурентів, те, що важко скопіювати і що робить стартап сильнішими гравцями на ринку

Д. максимально можливий об'єм ринку, який може охопити теоретично стартап, якщо припустити, що не існує взагалі ніяких обмежень

9. Аналізувати конкурентів варто по наступних критеріях

А. проблема, основні характеристики

В. ціна, маркетингові показники

С. позиціонування, ринок

Д. всі відповіді вірні

10. Нечесні конкурентні переваги - це

А. показник, на основі якого ви можете зрозуміти динаміку ринку і на скільки щорічно він зростає

В.аналіз складових діяльності конкурентів стартапу з метою кращого розуміння ваших конкурентних переваг

С.те, що робить команду/продукт стартапу кращою за команду/продукт конкурентів, те, що важко скопіювати і що робить стартап сильнішими гравцями на ринку

Д.максимально можливий об'єм ринку, який може охопити теоретично стартап, якщо припустити, що не існує взагалі ніяких обмежень

3. Виконайте практичне завдання

1. Провести аналіз ринку в командах стартапів.
2. Обчисліть показники TAM, SAM, SOM та занесіть результати до таблиці .

Таблиця 6 - Аналіз та оцінка ринку стартапу

TAM	
Грошове значення	
Кількість носіїв проблеми	
SAM	
Грошове значення	
Кількість носіїв проблеми	
SOM	
Потужності	
Конкуренти	
Early adopters (% SAM)	

3. Дослідити темпи зростання ринку.
4. Провести аналіз конкурентів.
5. Дослідити конкурентні переваги стартапу.
6. Заповніть таблицю порівняння з конкурентами.

Таблиця 7 - Конкурентний аналіз

	Конкурент 1	Конкурент 2	Конкурент 3	Конкурент 4	Конкурент 5
Продукт					
Проблема					
Ціна					
Основна характеристика 1					
Основна характеристика 2					
Основна характеристика 3					
Основна характеристика 4					
Основна характеристика 5					

Впишіть назви конкурентів, яких ви хочете проаналізувати. В полях «Основна характеристика» впишіть 5 характеристик, які ви вважаєте найбільш унікальними і цінними у своєму продукті. Потім напишіть «+» чи «-». «+» - якщо конкурент має таку хар-ку, «-» - якщо не має.

Рекомендована література [3,4,13-16,17-26]

Семінар 13 «Презентація ідей студентських стартапів (частина 1). Пітч-дек» Семінар – дискусія

Методи контролю: захист проєктів малих груп.

Завдання для самостійної роботи:

Презентація проєктів малих груп.

Сформовані команди повині підготувати пітч і презентацію за структурою:

1-й блок «Інтро» - назва стартапу, логотип, слоган або короткий тизер (3-5 слів).

2-й блок «Проблема» - підтвердження існування проблеми: результати емпатії, дослідження, аналітика, сторі телінг тощо. Важливо також показати масштаб проблеми, підтвердивши це статистикою або посиланням на аналітику чи медіа.

3-й блок «Рішення» - як вирішення проблеми пропонує команда стартапу. Необхідно дати визначення - “що є продуктом”, як саме продукт вирішує проблему та надати опис механіки. На цьому слайді/слайдах можна показати скріншоти або демо продукту.

4-й блок «Розмір ринку» - показати розмір ринку: TAM, SAM, SOM; динаміку його зростання, тренди тощо.

5-й блок «Конкуренція» - аналіз конкурентів, порівняльний аналіз по продукту і його характеристикам, нечесні конкурентні переваги. Важливо показати, за рахунок яких переваг, стартап збирається конкурувати та завойовувати свою долю на ринку.

6-й блок «Монетизація» - моделі монетизації; хто, як і скільки буде платити за продукт; додаткові джерела монетизації та плани щодо прибутків від продажу.

7-й блок «Дорожня карта» - досягнення стартапу, заплановані майлстоуни на найближче майбутнє (6-12 місяців), стратегія виходу на ринок.

8-й блок «Команда» - інформація про команду, ролі, імена, фото, компетенції, досвід - все, що може підтвердити компетенції команди та дати враження, що ця команда є найкращою для реалізації проєкту.

9-й блок «Трекшн» - цей блок для стартапів, які вже мають продажі, клієнтів та можуть продемонструвати цифри, доходи, графіки тощо (на етапі ідеї та пре-MVP не обов'язковий блок).

Презентації готуються у форматі PowerPoint. Пітч з розрахунку тривалості 4-5 хв.

Рекомендована література [3,4,13-16,17-26]

Семінар 14 «Презентація ідей студентських стартапів (частина 2). Пітч-дек» Семінар – дискусія

Методи контролю: захист проєктів малих груп.

Презентація проєктів малих груп.

Сформовані команди повині підготувати пітч і презентацію за структурою:

1-й блок «Інтро» - назва стартапу, логотип, слоган або короткий тизер (3-5 слів).

2-й блок «Проблема» - підтвердження існування проблеми: результати емпатії, дослідження, аналітика, сторі телінг тощо. Важливо також показати масштаб проблеми, підтвердивши це статистикою або посиланням на аналітику чи медіа.

3-й блок «Рішення» - як вирішення проблеми пропонує команда стартапу. Необхідно дати визначення - “що є продуктом”, як саме продукт вирішує проблему та надати опис механіки. На цьому слайді/слайдах можна показати скріншоти або демо продукту.

4-й блок «Розмір ринку» - показати розмір ринку: TAM, SAM, SOM; динаміку його зростання, тренди тощо.

5-й блок «Конкуренція» - аналіз конкурентів, порівняльний аналіз по продукту і його характеристикам, нечесні конкурентні переваги. Важливо показати, за рахунок яких переваг, стартап збирається конкурувати та завойовувати свою долю на ринку.

6-й блок «Монетизація» - моделі монетизації; хто, як і скільки буде платити за продукт; додаткові джерела монетизації та плани щодо прибутків від продажу.

7-й блок «Дорожня карта» - досягнення стартапу, заплановані майлстоуни на найближче майбутнє (6-12 місяців), стратегія виходу на ринок.

8-й блок «Команда» - інформація про команду, ролі, імена, фото, компетенції, досвід - все, що може підтвердити компетенції команди та дати враження, що ця команда є найкращою для реалізації проєкту.

9-й блок «Трекшн» - цей блок для стартапів, які вже мають продажі, клієнтів та можуть продемонструвати цифри, доходи, графіки тощо (на етапі ідеї та пре-MVP не обов'язковий блок).

Презентації готуються у форматі PowerPoint. Пітч з розрахунку тривалості 4-5 хв.

Рекомендована література [3,4,13-16,17-26]

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Бочарова Ю.Г. Концепція формування та стратегія розвитку інноваційної інфраструктури: монографія / Ю.Г. Бочарова. Кривий Ріг: Чернявський Д.О., 2017. 327 с.
2. Економіка інновацій та економічна політика: навч. посібник / [колектив авторів]; під ред. д.е.н., доц. Бочарової Ю.Г. Кривий Ріг, 2020. 167 с.
3. Інноваційне підприємництво та управління стартап проектами: робочий зошит викладача, 2020. 79 с.
4. Інноваційне підприємництво та управління стартап проектами: робочий зошит студента, 2020. 51 с.
5. Інноваційна економіка: теоретичні та практичні аспекти: монографія. Вип. 1 / Масленников Є.І., Кузнецов Е.А., Сафонов Ю.М., Філіппова С.В. та ін. / за ред. д.е.н., доц. Є.І. Масленнікова. Херсон: Грінь Д.С., 2016. 854 с.
6. Інституціональна модель інноваційної економіки: колективна монографія / за ред. В. І. Ляшенка, О. В. Прокопенка, В. А. Омеляненко. НАН України, Ін-т економіки пром-сті. Київ, 2019. 327 с.
7. Князевич А. Формирование и функционирование инновационной инфраструктуры Украины: монография / А. Князевич; под научн. ред. д.э.н., проф. И. Бритченко. Ривне: Волинські обереги, 2016. 272 с.
8. Концепти оптимізації інноваційного менеджменту: монографія / С.М. Войт, В.А. Ткаченко, Б.І. Холод. Д.: Монолит, 2016. 224 с.
9. Четверта промислова революція: зміна напрямів міжнародних інвестиційних потоків: моногр. / за наук. ред. д.е.н., проф. А.І. Крисоватого та д.е.н., проф. О.М. Сохацької. Тернопіль: Осадца Ю.В., 2018. 478 с.
10. Innovation Policy: European Experience and Recommendations for Ukraine. Volume 2. The analysis of the legislation of Ukraine in the sphere of research, developments and innovation activity and suggestions for amendments for legislation. К.: Fenix, 2011. 324 p
11. Reznik P., Dobson J., Gienow M. (2019). Cloud Native Transformation: Practical Patterns for Innovation.
12. Meunier F. (2021). Dual Innovation Systems: Concepts, Tools and Methods.

Додаткова

13. Сингер С., Сенор Д. Країна стартапів. Історія ізраїльського економічного дива, 2016. 360 с.
14. Dave Gray. Gamestorming: A Playbook for Innovators, Rulebreakers, and Changemakers Paperback, 2010. 290 с.
15. Дорф Б., Бленк С. Священна книга стартапера. Як збудувати успішну компанію, 2018. 512 с.
16. Про інновації. Harvard Business Review: 10 найкращих статей, 2018. 208 с.

Інформаційні ресурси

17. Стартап-екосистема України: Tech ecosystem guide і techukraine.org/ecosystem-map/

18. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
19. Статистичний відділ Організації Об'єднаних націй. URL: <https://www.un.org/ru/>
13. Євростат. URL: <https://unstats.un.org/home/>
20. Статистична база даних Всесвітньої торгівельної організації (WTO). URL: <https://www.wto.org>
21. Світовий банк. URL: <https://www.worldbank.org/en/home>
22. KOF Globalisation Index / KOF Swiss Economic Institute / ETH Zurich. URL: <http://globalization.kof.ethz.ch/>.
23. Global innovation index reports. URL: https://www.wipo.int/global_innovation_index/en/.
24. European Innovation Scoreboard. URL: https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/statistics/performance-indicators/european-innovation-scoreboard_en.
25. QS World University Rankings. URL: <https://www.topuniversities.com/university-rankings/world-university-rankings/2022>.
26. The Midas List Of Top Tech Investors List. URL: <https://www.forbes.com/midas/>

Додатки

Деталізація глобальних ризиків

Global Risk	Description
Asset bubble burst in large economies	Prices for housing, investment funds, shares and other assets in a large economy increasingly disconnected from the real economy
Collapse of a systemically important industry	Collapse of a systemically important global industry or firm with an impact on the global economy, financial markets and/or society
Debt crises in large economies	Corporate and/or public finances overwhelmed by debt accumulation and/or debt servicing in large economies, resulting in mass bankruptcies, defaults, insolvency, liquidity crises or sovereign debt crises
Failure to stabilize price trajectories	Inability to control an unmanageable increase (inflation) or decrease (deflation) in the general price level of goods and services
Proliferation of illicit economic activity	Global proliferation of informal and/or illegal activities that undermine economic advancement and growth: counterfeiting, illicit financial flows, illicit trade, tax evasion, human trafficking, organized crime etc.
Prolonged economic stagnation	Near-zero or slow global growth lasting for many years
Severe commodity shocks	Abrupt shocks to the supply and demand of systemically important commodities at a global scale that strain corporate, public and/or household budgets: chemicals, emissions, energy, foods, metals, minerals etc.
Biodiversity loss and ecosystem collapse	Irreversible consequences for the environment, humankind, and economic activity, and a permanent destruction of natural capital, as a result of species extinction and/or reduction
Climate action failure	Failure of governments and businesses to enforce, enact or invest in effective climate-change adaptation and mitigation measures, preserve ecosystems, protect populations and transition to a carbon-neutral economy
Extreme weather events	Loss of human life, damage to ecosystems, destruction of property and/or financial loss at a global scale as a result of extreme weather events: cold fronts, fires, floods, heat waves, windstorms etc.
Human-made environmental damage	Loss of human life, financial loss and/or damage to ecosystems as a result of human activity and/or failure to co-exist with animal ecosystems: deregulation of protected areas, industrial accidents, oil spills, radioactive contamination, wildlife trade etc.
Major geophysical disasters	Loss of human life, financial loss and/or damage to ecosystems as a result of geophysical disasters: earthquakes, landslides, geomagnetic storms, tsunamis, volcanic activity etc.
Natural resource crises	Chemical, food, mineral, water or other natural resource crises at a global scale as a result of human overexploitation and/or mismanagement of critical natural resources

Collapse of a multilateral institution	Dissolution of a global multilateral institution established to resolve economic, environmental, geopolitical and/or humanitarian crises with regional or global implications: border disputes, environmental commitments, migration crises, health emergencies, trade disputes etc.
Fracture of interstate relations	Economic, political and/or technological rivalries between geopolitical powers, resulting in a fracture of bilateral relations and/or growing tensions
Geopolitization of strategic resources	Concentration, exploitation and/or mobility restriction by a state, of goods, knowledge, services or technology critical to human development with the intent of gaining geopolitical advantage
Interstate conflict	Belligerent bilateral or multilateral conflict between states with global consequences: biological, chemical, cyber and/or physical attacks, military interventions, proxy wars etc.
State collapse	Collapse of a state with global geopolitical importance as a result of internal conflict, breakdown of rule of law, erosion of institutions, military coup, regional and global instability
Terrorist attacks	Large-scale, scattered or isolated terrorist attacks carried out by individuals or non-state groups with ideological, political or religious goals, resulting in loss of life, severe injury and/or material damage
Weapons of mass destruction	Deployment of biological, chemical, cyber, nuclear and radiological weapons, resulting in loss of life, destruction and/or international crises
Collapse or lack of social security systems	Non-existence or widespread bankruptcy of social security systems and/or erosion of social security benefits: disability, elderly, family, injury, maternity, medical care, sickness, survivor, unemployment etc.
Employment and livelihood crises	Structural deterioration of work prospects and/or standards for the working-age population: unemployment, underemployment, lower wages, fragile contracts, erosion of worker rights etc.
Erosion of social cohesion	Loss of social capital and a fracture of social networks negatively impacting social stability, individual well-being and economic productivity, as a result of persistent public anger, distrust, divisiveness, lack of empathy, marginalization of minorities, political polarization etc.
Failure of public infrastructure	Unequitable and/or insufficient public infrastructure and services as a result of mismanaged urban sprawl, poor planning and/or under-investment, negatively impacting economic advancement, education, housing, public health, social inclusion and the environment
Infectious diseases	Massive and rapid spread of viruses, parasites, fungi or bacteria that cause an uncontrolled contagion of infectious diseases, resulting in an epidemic or pandemic with loss of life and economic disruption
Large-scale involuntary migration	Large-scale involuntary migration induced by climate change, discrimination, lack of economic advancement opportunities, persecution, natural or human-made disasters, violent conflict, etc.
Pervasive backlash against science	Censure, denial and/or scepticism towards scientific evidence and the scientific community at a global scale, resulting in a regression or stalling of progress on climate action, human health and/or technological innovation
Severe mental health deterioration	Pervasiveness of mental health ailments and/or disorders globally and across multiple demographics, negatively impacting well-being, social cohesion and productivity: anxiety, dementia, depression, loneliness, stress etc.
Widespread youth disillusionment	Youth disengagement and lack of confidence and/or loss of trust with existing economic, political and social structures at a global scale, negatively impacting social stability, individual well-being and economic productivity

Global Risk	Description
Adverse outcomes of technological advances	Intended or unintended negative consequences of technological advances on individuals, businesses, ecosystems and/or economies: AI, brain-computer interfaces, biotechnology, geo-engineering, quantum computing etc.
Breakdown of critical information infrastructure	Deterioration, saturation or shutdown of critical physical and digital infrastructure or services as a result of a systemic dependency on cyber networks and/or technology: AI-intensive systems, internet, hand-held devices, public utilities, satellites, etc.
Digital inequality	Fractured and/or unequal access to critical digital networks and technology, between and within countries, as a result of unequal investment capabilities, lack of necessary skills in the workforce, insufficient purchase power, government restrictions and/or cultural differences
Digital power concentration	Concentration of critical digital assets, capabilities and/or knowledge by a reduced number of individuals, businesses or states, resulting in discretionary pricing mechanisms, lack of impartial oversight, unequal private and/or public access etc.
Failure of cybersecurity measures	Business, government and household cybersecurity infrastructure and/or measures are outstripped or rendered obsolete by increasingly sophisticated and frequent cybercrimes, resulting in economic disruption, financial loss, geopolitical tensions and/or social instability
Failure of technology governance	Lack of globally accepted frameworks, institutions or regulations for the use of critical digital networks and technology, as a result of different states or groups of states adopting incompatible digital infrastructure, protocols and/or standards

Навчальне видання

*Бочарова Юлія Геннадіївна,
Воробйова Юлія Миколаївна
Кошель Вікторія Олегівна*

Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ
ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ЕКОНОМІКИ ТА МІЖНАРОДНИЙ ІННОВАЦІЙНИЙ
ПРОЦЕС**

Формат 60×84/8. Ум. др. арк. 2,75.

Донецький національний університет
економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського
50042, Дніпропетровська обл.,
м. Кривий Ріг, вул. Курчатова, 13.
Свідоцтво суб'єкта видавничої
справи ДК № 4929 від 07.07.2015 р.